

ELEKTRO MARIBOR

*Interni informacijski list
podjetja Elektro Maribor,
javnega podjetja za
distribucijo električne
energije d.d.*

2/06

Namenjeno:

infotok

Opravljena predpresoja za ISO 14001 – sistem ravnanja z okoljem

Močna neurja nad Dravsko
dolino, Kozjakom, delom
Pohorja, Slovenskih goric
in Haloz

Nove uredbe na področju
zakona o zaposlitveni
rehabilitaciji in
zaposlovanju invalidov

Dekoracija
z vitraži

Vsebina

- 2 Jubilejne nagrade
- 2 Razgovori z upravo
- 3 Nenehna skrb za stalni dvig kakovosti napetosti in zanesljivosti napajanja – ključna naloga
- 4 Nagrajeni prispevki za Infotok
- 4 Donacija Splošni bolnišnici Murska Sobota
- 5 Opravljena predpresoja za ISO 14001 – sistem ravnanja z okoljem
- 6 Močna neurja nad Dravsko dolino, Kozjakom, delom Pohorja, Slovenskih goric in Haloz
- 7 Pričnimo s spremembami pri sebi
- 8 Kdo je kdo v energetiki
- 9 Eden najlepših mostov v Evropi
- 10 Poročilo službe za varnost in zdravje pri delu ter požarne varnosti za leto 2005
- 12 Nove uredbe na področju zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov
- 13 Korant
- 14 Obisk kurenta in pustovanje v SE Elektro Gradnje in remont
- 15 Leto 2005 – leto odhodov v OE Elektro Murska Sobota
- 17 Obarjada 2006
- 17 Iz javne uprave ...
- 18 Vsak dan prinese nekaj novega, pa naj je to slabo ali dobro
- 18 V »financah« ne delajo samo ženske ...
- 19 Pogreša povratni mehanizem, ki bi ga seznanjal z realnimi problemi projektiranega objekta
- 20 Povabilo na kakav
- 21 Novi vodja OE Elektro Ptuj
- 22 Stran za kulturo: Dekoracija z vitraži
- 23 Rojstni dan

Prispevke za objavo pošljite na naslov:
infotok@elektro-maribor.si

Jubilejne nagrade

marec, april

Delovna doba	Ime in priimek	OE / SE	Mesec izpolnitve
35	Karl Bezjak	Maribor z okolico	april
30	Alojz Kubot	Slovenska Bistrica	april
20	Boris Nikolič	Uprava	marec
20	Darja Lapov	Uprava	marec
20	Gabrijela Oberleitner	Murska Sobota	april
10	Peter Falež	Slovenska Bistrica	marec
10	Franc Debelak	Murska Sobota	april
10	Andrej Vajda	Uprava	april

Čestitamo!

↳ Besedilo: Karin Zagomilšek

Razgovori z upravo

Razgovori z upravo bodo, kot je že ustaljeno, potekali vsak 2. ponedeljek v mesecu med 16:00 in 17:30.

Za razgovor je potrebna le predhodna najava v tajništvo uprave na tel. št.: 111 ali 251.

Razgovori v maju in juniju bodo tako: 8. maja in 12. junija.

Na naslovnici

Odprava okvar

↳ Fotografija:
Zvonko Mezga

Nenehna skrb za stalni dvig kakovosti napetosti in zanesljivosti napajanja – ključna naloga

Električna energija je najbolj razširjen, najbolj dostopen, zanesljiv, pogosto tudi najcenejši energent, in osnova za delovanje in razvoj gospodarstva in družbe v celoti.

Pomembnost tega jasno opredeljujejo tudi evropska Direktiva o skupnih pravilih o notranjem trgu z električno energijo, energetske zakon in Uredbe o izvajanju nalog sistemskih operaterjev za električno energijo.

V teh aktih je zelo natančno opredeljen standard oskrbe z električno energijo, ki ga morata zagotoviti sistemski operater prenosnega omrežja (SOPO) in sistemski operater distribucijskega omrežja (SODO). Opredeljeni so tudi mehanizmi spremljanja izvajanja nalog sistemskih operaterjev s strani vlade, Agencije za energijo in elektroenergetskega inšpektorata.

Dosledno izvajanje Strategije tehnično tehnološkega razvoja Elektra Maribor

Med temi standardi je med ključnimi zagotovitev standardov kakovosti napetosti in zanesljivosti napajanja odjemalcev. Zagotovitev teh standardov je zelo zahtevna in kompleksna naloga. V tem smislu je bila izdelana in sprejeta Strategija tehnično tehnološkega razvoja Elektra Maribor za zagotavljanje kakovosti oskrbe odjemalcev za obdobje 2003-2012. Samo z njenim doslednim, stalnim in koordiniranim izvajanjem v vseh sektorjih in službah lahko realiziramo zahtevane standarde oskrbe z električno energijo.

Novi, zaostreni standardi kakovosti oskrbe, ki jih moramo zagotoviti

V letošnjem letu so začeli veljati novi, bistveno bolj zaostreni standardi kakovosti

oskrbe, ki jih moramo zagotoviti. Skupno število dovoljenih prekinitev in skupni čas njihovih trajanja sta se namreč znižala za 25 odst. Še večje znižanje, za nadaljnjih 33 odst, pa je predvideno v letu 2008.

Cilj ni in ne sme biti samo gola izpolnitev zahtev standarda

Zavedati se moramo, da vsaka motnja in izpad napajanja odjemalcev povzroči določeno škodo. Pri nekaterih upravičenih odjemalcih lahko ta pri samo enem izpadu znaša tudi več deset tisoč evrov. Čeprav morajo tudi odjemalci sami poskrbeti, da bo škoda v takšnih primerih čim manjša, je naša prioriteta naloga, da takšne dogodke v našem omrežju minimiziramo, s tem pa minimiziramo tudi škodo pri odjemalcih.

Cilj je 24-urna skrb za stalni dvig kakovosti napetosti in zanesljivosti napajanja odjemalcev

Oskrba odjemalcev z električno energijo poteka nepretrgoma, 24 ur na dan, in ves ta čas je potrebno zagotoviti ustreznost kakovosti napetosti in zanesljivosti napajanja. Zagotavljanje stalnega dviga kakovosti napetosti in zanesljivosti napajanja je toliko težje, ker se ves čas spreminjajo tudi pogoji oskrbe. Ves čas je prisotna dinamika in rast porabe, spremembe konfiguracije omrežja in napajalnih stanj odjemalcev zaradi izvajanja načrtovanih dogodkov (preventivna vzdrževanja, vključevanje novogradenj, izvajanje obnov, omejevanje) ter zaradi nenačrtovanih dogodkov (izpadov), ki so posledica zunanjih dejavnikov, in poškodovanja naprav s strani drugih oseb ali notranjih dejavnikov (starost in dotrajanost naprav, odpovedi naprav zaradi slabše kakovosti).

Uspešno obvladovanje načrtovanih in nenačrtovanih dogodkov – izpadov

Za zagotavljanje zanesljivosti napajanja je ključno uspešno obvladovanje načrtovanih in nenačrtovanih dogodkov – izpadov. Najmanj, kar moramo zagotoviti je, da sta število izpadov ali izklopov napajanja od-

jemalcev in čas njihovih trajanj čim nižja in da sta nižja od predpisanih vrednosti iz uredbe. Osnova za uspešno obvladovanje načrtovanih in nenačrtovanih dogodkov je sodoben distribucijski center vodenja (DCV), v katerem dispečerji opravljajo 24-urno daljinsko vodenje celotnega distribucijskega elektroenergetskega sistema (DEES), in sodoben klicni center. Načrtovane dogodke lahko uspešno obvladujemo z dobro koordinirano pripravo in izvajanjem. Veliko težje je obvladovanje nenačrtovanih dogodkov in izpadov. Skladno z navedeno strategijo razvoja je potrebno s pravočasnim izvajanjem preventivnega vzdrževanja, obnov in novogradenj ter s pravočasno zamenjavo kritičnih elementov zagotoviti stalno minimiziranje števila izpadov zaradi notranjih dejavnikov. Zagotoviti je potrebno tudi stalni razvoj omrežja, da se bo število izpadov, zaradi zunanjih dejavnikov, stalno zmanjševalo. Ključno je uvajanje in stalna širitev avtomatizacije SN omrežja, s katero lahko hitro lociramo in izločimo mesto okvare. Prav tako je ključna tudi dobro organizirana pripravnostna služba z dobro usposobljenimi dežurnimi monterji, dobro pripravljene, opremljene in usposobljene ekipe za odpravo okvar, zadostna obratovalna rezerva ter dobro usposobljeni dispečerji DCV in operaterji klicnega centra.

Operativno obvladovanje nenačrtovanih dogodkov

Operativno obvladovanje nenačrtovanih dogodkov ali skrb za čim hitrejšo vzpostavitev ponovne oskrbe je zelo kompleksna in zahtevna naloga. Terja natančno opredeljene in koordinirane postopke vseh sodelujočih, poznavanje elektroenergetskih objektov in naprav, upravljanje z njimi, poznavanje stanja omrežja, obratovalnih navodil, navodil za nudenje storitev in vzdrževanje odjemalcev in njihove celotne problematike oskrbe z električno energijo, obvladovanje odprave okvar, poznavanje zakonodaje, možnosti in potreb obveščanja odjemalcev in javnosti, načrtov ukrepanja v izrednih razmerah in drugo.

Obvladovanje nenačrtovanih dogodkov zahteva nenehno usposabljanje, pripravljenost in iskanje rešitev, ki jih je praviloma možno predvideti (za takšne primere imamo izdelana ustrezna obratovalna navodila in programe preklonitev). V izrednih razmerah, ob nastanku naravnih in drugih nesreč, pa pogosto rešitve iščemo sproti, glede na možnosti v danih situacijah.

Obvladovanje oskrbe z električno energijo v izrednih razmerah

Posebej zahtevno in kompleksno je obvladovanje oskrbe z električno energijo v izrednih razmerah, ob nastanku naravnih in drugih nesreč. Tedaj je število okvar bistveno večje, možnosti hitre vzpostavitve ponovne oskrbe pa bistveno manjše. Naravne in druge nesreče povzročajo hude poškodbe na elektroenergetskih objektih in napravah, te pa zaradi tega ogrožajo človeška življenja, predstavljajo nevarnost za okolje in nastanek požara ter onemogočajo osnovne pogoje za življenje. V teh primerih postopamo v skladu z izdelanim in sprejetim načrtom zaščite in reševanja.

» Besedilo: **Karin Zagomilšek**

Nagrajeni prispevki za Infotok

Vas zanima kdo so tokratni nagrajenci za prispevek v Infotoku?

Napisali so besedila, ki so zelo različna po zvrsti in dolžini ter temi. Preberite jih! Vabimo vas, da za naslednjo številko Infotoka pripravite prispevek tudi vi!

Tokrat so to:

- Tatjana Vogrinec Burgar,
- Rudolf Ovčar in
- Marija Miklavič.

Odprava okvar je zahtevna in terja daljši čas predvsem zaradi težkih pogojev dela, večjega števila težjih okvar in praviloma ponavljajočih se okvar.

Vzpostavitev in izvajanje ustreznega monitoringa kakovosti napetosti

Obvladovanje kakovosti napetosti pri odjemalcih je prav tako ključna naloga. Nenehne spremembe napetosti kot posledice dogajanj v omrežju in pri odjemalcih zahtevajo njeno stalno spremljanje. Imamo vzpostavljen stacionarni monitoring kakovosti napetosti na prevzemno-predajnih mestih v RTP 110/x kV, v omrežjih NN. Pri odjemalcih pa imamo vzpostavljen sistem občasnega monitoringa. Letno izvajamo čez 500 meritev kakovosti napetosti, katerih rezultati so izhodišča za ukrepanje in izboljšanje stanja slabih napetostnih razmer pri odjemalcih.

V vsakem trenutku pravilne in popolne podatkovne baze

Obvladovanje zahtevnih nalog spremljanja stanja oskrbe odjemalcev ni možno brez pravilnih in popolnih podatkovnih baz naprav in odjemalcev ter ustreznih računalniških aplikativnih sistemov. Spremljanje prekinitev v omrežjih VN in SN že izvajamo. V letu 2005 smo zgradili sistem, v letošnjem letu pa načrtujemo izvajanje spremljanja prekinitev napajanja odjemalcev tudi v NN omrežjih. Prav tako načrtujemo, s pomočjo baz in novega sistema, pripravo dokumentov za varno delo, kar sočasno pomeni tudi kvalitetnejše načrtovanje dela na SN in NN omrežjih. Hkrati s pripravo teh dokumentov pa zagotavljamo obveščanje odjemalcev preko spletne strani.

Zastavljene cilje uspešno izpolnjujemo

Na podlagi kazalnikov zanesljivosti oskrbe in kakovosti napetosti, ki jih spremljamo v sektorju upravljanja, lahko rečem, da smo bili pri realizaciji postavljenih ciljev uspešni. V zadnjih dveh letih se je kazalec zanesljivosti oskrbe v omrežjih VN in SN – SAIDI (povprečni čas trajanja nenačrtovanih prekinitev, daljših od treh minut na odjemalca), zmanjšal za več kot 46 odst. Tudi v letošnjem letu načrtujemo njegovo zmanjšanje, in sicer za 10 odst. Prepričan sem, da bomo to vedno bolj kompleksno in zahtevno problematiko z enako dobrim skupnim sodelovanjem in močmi vseh zaposlenih uspešno reševali tudi letos in v bodoče.

Zvonko Mezga,
direktor sektorja upravljanja
distribucijskega omrežja

» Besedilo in fotografija: **Karin Zagomilšek**

Donacija Splošni bolnišnici Murska Sobota

Tomaž Orešič, član uprave družbe Elektro Maribor d.d., je direktorju Splošne bolnišnice Murska Sobota Ernestu Börcu 14. marca 2006 predal donacijo v višini 2,5 milijona tolarjev. Donacija je bila izvršena kot posledica dolgoletnega poslovnega sodelovanja. Hkrati je bilo dogovorjeno, da se bo v prihodnje delalo predvsem v smeri varčnejše porabe električne energije v bolnišnici, kjer poraba vztrajno narašča.

Prejeta finančna sredstva bodo v bolnišnici namenili kontinuiranemu izobraževanju in razvoju zaposlenih. To je tudi eno izmed področij, ki mu v bolnišnici namenijo velik poudarek.

Tomaž Orešič, član uprave Elektro Maribor, je še povedal: »Elektro Maribor je s svojo dejavnostjo zelo prisoten v tukajšnjem okolju in družbi. Zelo pomembno nam je, tako z vidika zagotavljanja zanesljive oskrbe z električno energijo kot tudi z vidika prodaje električne energije. Okolje, katerega pomemben del smo, načrtno podpiramo. Menimo, da je podpora ustanovi, kot je Splošna bolnišnica Murska Sobota, pomemben prispevek širši družbi, v kateri živimo in delujemo.«

Predaja donacije

Opravljen predpresoja za ISO 14001 – sistem ravnanja z okoljem

Vzpodbujati razmišljanja v smislu odgovornejšega ravnanja z okoljem

Kakor je razvidno že iz samega naslova, je bila s strani Slovenskega inštituta za kakovost in meroslovje SIQ opravljena predpresoja delovanja sistema po zahtevah standarda ISO 14001:2004. Predpresoja je bila uspešno zaključena in podana je bila ugotovitev, da je sistem ravnanja z okoljem zasnovan s pravimi usmeritvami, ki gre za dokumentacije, in pripravljen na izvedbo certifikacijske presoje, ki jo lahko pričakujemo v začetku meseca aprila, ko bo presojan način obvladovanja na vseh lokacijah. Ob uspešno opravljeni presoji bo pridobitev standarda ISO 14001:2004 predstavljala za naše podjetje resen mejnik do odgovornejšega, predvsem pa sistemskega ravnanja z okoljem.

Eden izmed ključnih elementov presoje je bila presoja okoljske politike in iz nje izhajajočih ciljev in okoljskih programov. **Okoljska politika, ki vodi v smer trajnostnega razvoja**, je sestavni del poslovnega vodenja in organizacijske kulture našega podjetja. Uveljavlja se z načrtnim ravnanjem z okoljem, vodenjem okoljskih programov, spremljanjem in merjenjem okoljskih vidikov poslovanja ter takojšnjim ukrepanjem v primeru odstopanj od izvajanja okoljske politike. Ključne točke okoljske politike so:

- preprečujemo nevarnosti za ljudi, živali in rastline ter onesnaženja tal, voda in zraka v vseh aktivnostih,
- prepoznavanje in upoštevanje zakonskih zahtev in zahtev lokalnih skupnosti,
- pri načrtovanju, izvedbi in vzdrževanju distribucijske mreže dajemo prednost okoljskim vidikom pred poslovnim vidiki (ekonomskimi),
- ustvarjamo minimalne odpadke, za tiste, ki jih ustvarjamo, pa ustrezno poskrbimo,
- nenehno izboljšujemo svoje ravnanje z okoljem po lastni vesti,
- za odgovorno ravnanje z okoljem se nenehno izobražujemo in usposabljamo,

- zunanji izvajalci procesov, ki smo jim jih zaupali (npr. prehrana, čiščenje, izvedba priključkov ...), delajo skladno z našimi okoljskimi zahtevami,
- vzpodbujamo dobavitelje izdelkov in storitev k uporabi najboljših praks ravnanja z okoljem in/ali k vzpostavljanju sistema ravnanja z okoljem po ISO 14001:2004.

Samo zapisana okoljska politika, ki je tudi javno objavljena na internetnih straneh našega podjetja in tako dostopna širši javnosti, sama po sebi ne bo dajala rezultatov, vendar mora njeno izvajanje postati slehernemu zaposlenemu motiv in cilj, da lahko samo z izpolnjevanjem zastavljenih ciljev, nenehnimi spremembami in izboljšavami hodimo po poti odgovornega okoljskega ravnanja.

Za vpeljavo in nadzor delovanja sistema po zahtevah standarda ISO 14001:2004 je uprava podjetja imenovala okoljski tim, ali, krajše poimenovan, EKO-tim. Njegova ključna naloga je bila prepoznavanje okoljskih vidikov, izdelava ocen prepoznanih vidikov in sestava registra okoljskih vidikov, ki je sestavljen iz 58 ključnih vidikov. Register okoljskih vidikov nam predstavlja osnovo za sestavo okoljskih programov, ki se vežejo na naslednja področja:

- gospodarjenje z odpadki,
- zamenjava azbestnih materialov na objektih,
- pridobitev uporabnih dovoljenj za obstoječe in spremljevalne objekte,
- uvedba elektronskega računa in
- umeščanje elektroenergetskih vodov v prostor.

Točka predpresoje, po zahtevah standarda ISO 14001:2004, je bila tudi kompetentnost, usposabljanje in zavedanje osebja za doseganje ciljev odgovornega ravnanja do okolja. V ta namen je podjetje izvedlo nekaj delavnic za naše zaposlene in za podizvajalce in pogodbenike. Na ta način hočemo preprečiti morebitne nezaželene vplive na okolje in vzpodbujati razmišljanja v smislu odgovornejšega ravnanja z okoljem.

Vsi si želimo živeti v zdravem in čistem okolju, kar pa je nemogoče doseči brez vlaganj in truda. Uvedba sistema vodenja po zahtevah standarda ISO 14001:2004 nam sama po sebi ne bo dala zahtevanih rezultatov, vendar nam bo dala osnovo za to, kako izboljšati in nato nenehno izboljševati svoj odnos do okolja.

Močna neurja nad Dravsko dolino, Kozjakom, delom Pohorja, Slovenskih goric in Haloz

Sodelavci Elektra Maribor so v težavnih razmerah uspešno odpravili okvare

Delali so v nemogočih razmerah, nekateri tudi po 40 in več ur v dveh dneh

Konec februarja (25. in 26.) se je predvsem nad Dravsko dolino, Kozjakom, delom Pohorja, Slovenskih goric in Haloz razvilo močno snežno neurje. V kratkem času je ponekod padlo tudi več kot pol metra težkega in mokrega snega, ki se je oprijemal dreves in vodnikov. Posledično je prihajalo do stalnega podiranja dreves in vej na vodnike in drogove nadzemnih SN in NN vodov, kar je povzročalo številne krajshe in daljše prekinitev v oskrbi, ki so se zaradi ponavljajočih se dogodkov ponekod zavlekle tudi pozno v sobotno noč, 25. februarja, nadaljevale pa so se tudi v nedeljo, 26. februarja.

Razdejanje po neurju

Najbolj prizadeti so bili odjemalci na širšem območju Podvelke, Lovrenca in Ribnice na Pohorju, Selnice ob Dravi, Kamnice, Radičke Grabe, Kungote, Ceršaka, Sv. Duha, Kaple in Gradišča, Zavrča in Podlehniku.

Ročno postavljanje nosilnega droga DV

Izjemno zahtevni pogoji dela

V DCV je v kritičnih trenutkih iz daljinsko vodenih objektov in naprav vsako minuto prihajalo tudi po trideset in več različnih procesnih podatkov o spremembah stanja omrežja (položajnih signalizacij, alarmov in meritev) zaradi pogostih in ponavljajočih se okvar in izpadov. Potrebno jih je bilo sproti ustrezno obdelati, v številnih primerih tudi takoj primerno ukrepati v smislu hitre vzpostavitve ponovne oskrbe, jih kvalitetno posredovati dežurnemu osebju na terenu in odgovornim osebam za vodenja odprave okvar. Pri tem moramo upoštevati, da se vse to pravzaprav opravlja »istočasno«. Hkrati z obdelavo prispelih podatkov se opravljajo vzpostavitev ponovne oskrbe in številni radijski in telefonski razgovori, zato, da se informacije o spremembah stanja omrežja sproti predajajo odgovornim osebam, dežurnim na terenu in v klicni center ter obratno.

Dežurno osebje in monterji na terenu so vse svoje delo na terenu opravili v izjemno težavnih razmerah. Lociranje mesta okvare in popravilo je praviloma zahtevalo obhod omrežja, pogosto po strmih in s podrtim drevjem prekritih ali s podrastjo zaraščenih terenih, po snegu do kolena, ob sneženju, mrazu in mrzlem vetru, po neprevoznih cestah, tudi po 20- in večurnem delu (v dveh dneh so nekateri bili na terenu tudi po 40 ur), ob izjemno povečani nevarnosti poškodb zaradi skoraj nemogočih pogojev dela, utrujenosti in delu pozno v noč. Po

DCV

Klicni center

skoraj dveh dneh napornega dela jim je do poznih nočnih ur v nedeljo uspelo odpraviti večino evidentiranih okvar.

Postavljanje droga z mehanizacijo

Razdejanje po neurju

Ves čas so imeli veliko dela tudi operaterji klicnega centra. V najbolj kritičnih obdobjih je posamezni operater sprejel tudi 30 in več klicev na uro. Evidentirane okvare so se potem posredovale tudi dežurnim. Nekateri odjemalci so klicali tudi večkrat. Hkrati je bilo potrebno nenehno spremljati tudi stanje napajanja omrežja in si pridobiti podatke o načrtovani odpravi s strani dežurnih v DCV in na terenu.

Odprava okvar je potekala zelo uspešno

In kot da en vikend dela v nemogočih razmerah ni bil dovolj, se je 4. in 5. marca vse ponovilo. Isto območje je v soboto, 4. marca, zajel močan veter, ki je podiral drevje na nadzemne vode SN in NN omrežja, v nedeljo, 5. marca, pa še močno sneženje z enakimi posledicami, kot teden poprej.

Tudi tokrat so v enako nemogočih razmerah uspešno odpravljali ponavljajoče se okvare.

Za uspešno opravljeno delo v skoraj nemogočih pogojih, pokazano visoko raven strokovne usposobljenosti in občutek pripadnosti podjetju, izjemno prizadevnost, vztrajnost in požrtvovalnost, si angažirani delavci OE, predvsem OE Maribor z okolico in Ptuj, SE storitev (Maribor in Ljutomer), dispečerji v DCV in operaterji klicnega centra, zaslužijo vse pohvale in iskrene čestitke.

Tudi uprava se je vsakemu posamezniku posebej zahvalila za požrtvovalno in dobro opravljeno delo.

» Besedilo in fotografija: Karin Zagomilšek

Pričnimo s spremembami pri sebi

Motivacijska delavnica – spremembe in odnosi

Marca smo izvedli motivacijsko delavnico na temo spremembe. Predsednik in član uprave sta predstavila delovanje Elektra Maribor. Leto 2006 je bilo poimenovano kot »leto stroškov«. Že v letu 2005 smo tako, v skladu z racionalizacijo stroškov pri delu in iskanju novih prednosti, pričeli s projektom, ki poteka v celotni družbi – analizo Cost Driver. Govorili smo tudi o ciljih podjetja v letu 2006 in nekaterih projektih, ki že tečejo.

Delo je potekalo v parih in skupinah, kjer so udeleženci podali veliko zanimivih idej in razmišljanj, jih med seboj izmenjali in dopolnili s predlogi predavateljev. Nekateri ideje se že uvajajo in jih boste lahko kmalu že začutili.

Predlagam pa, da s predlogi, ki so navedeni v okvirčku, pričnete kar sami. Premislite. Izberite si enega ali dva in ga (ju) pričnite uvajati pri sebi. Nikoli ni dobro, da si zastavite veliko sprememb naenkrat. Človek namreč teži k ravnotežju in ohranjanju ravnotežja. Večjo spremembo ali dve hkrati še lahko izravna, a kadar se spremembe nakopičijo v določenem trenutku, nas to vrže iz ravnovesja.

Kateri so utrinki delavnice, ki bi jih želeli udeleženci prenesti med vse sodelavce?

- Ko je določena tema sestanka, mora vsak udeleženec priti na sestanek pripravljen in vsaj z dvema predlogoma.
- Naslednji govornik je dolžan podpreti tistega pred njim.
- Vsak teden pripravi spisek 5 ljudi, ki so nekaj dobro naredili, in jih pohvali.
- Jutranjim kavicam daj koristno vsebino tako, da bo pogovor usmerjen.
- Ljudje slišijo le takrat, ko imajo interes, zato sogovorniku čim prej razkrij, zakaj je to zanj pomembno.
- V odnosu z ljudmi ni objektivnosti – gradimo odnose!
- Da bo komuniciranje bolj uspešno, prilagodi način komuniciranja sogovorniku.
- Potrudi se in poslušaj, ko ti nekdo govori. Tudi ti želiš, da te drugi poslušajo.
- Spregovori, izrazi pomisleke in ideje takrat, ko se zadevo obravnava. Ko je sprejeta, jo podpiramo vsi!
- Ambicija je povezana z odgovornostjo, strastjo in sprejemanjem tveganj.
- Za spreminjanje starih navad je potrebna vztrajnost.

Zvonko Mezga, Franci Toplak, Marjan Zorman, Andrej Dolšak, Ivan Dovnik in Matjaž Miklavčič na delavnici

Kdo je kdo v energetiki

Podjetja, ustanove in ljudje v energetiki

Tudi tokrat predstavljamo ključna podjetja in institucije ter osebe na področju elektroenergetike, kjer deluje tudi Elektro Maribor. Torej, spoznajte ljudi »iz branže«.

Tokrat predstavljamo dve instituciji, in sicer Javno agencijo RS za energijo in Združenje za energetiko. Hkrati pa predstavljamo tudi tri ključne osebe: Ireno Glavič, dr. Roberta Goloba in dr. Milana Medveda.

INSTITUCIJE

Javna agencija Republike Slovenije za energijo

Javna agencija Republike Slovenije za energijo opravlja regulatorne, razvojne in strokovne naloge na energetske področju z namenom, da zagotovi pregledno in nepristransko delovanje energetskega trga v interesu vseh udeležencev. Deluje samostojno, skladno z nacionalnimi razvojnimi strategijami, in neodvisno od udeležencev energetskega trga. Deluje na področjih trga z električno energijo, trga z zemeljskim plinom, oskrbe s toplotno energijo, opravlja pa še druge naloge s področja energetike.

Na področju trga z električno energijo opravlja agencija naslednje naloge (naštete so le nekatere):

- **izdaja splošne akte** za izvrševanje javnih pooblastil o metodologiji za obračunavanje omrežnine in metodologiji za določitev omrežnine in o kriterijih za ugotavljanje upravičenih stroškov in sistema obračunavanja teh cen,
- **daje soglasje** k splošnim pogojem za dobavo in odjem električne energije iz prenosnega in distribucijskega omrežja,
- **določa** omrežnino za uporabo elektroenergetskih omrežij,
- **odloča** o izdaji in odvzemu licenc,
- **nadzira** neodvisnost sistemskih operaterjev, čas popravila prenosnih in distribucijskih omrežij, stopnjo transparentnosti in stopnjo konkurenčnosti trga z električno energijo,
- **izdaja** potrdila o izvoru električne energije in tržne zelene certifikate za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov.

(www.agen-rs.si/sl)

Združenje za energetiko

Združenje za energetiko je panožno združenje v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, ki avtonomno zastopa interese svojih članov glede gospodarjenja in izraža druge specifične interese energetskega gospodarstva. Združenje zastopa skupne interese članov v odnosu z državnimi in mednarodnimi organizacijami. Stališča in predloge upravnega odbora glede dejavnosti energetskega gospodarstva uveljavlja v okviru skupščine in upravnega odbora GZS in tudi neposredno v odnosu do zunanjih dejavnikov (ministrstva, odbori državnega zbora in državnega sveta, druge javne in strokovne institucije). Delo Združenja za energetiko je javno. (www.gzs.si/DRNivo2.asp?IDp=605)

LUJDE

Irena Glavič, direktorica Javne agencije Republike Slovenije za energijo

Po diplomu na ekonomsko-poslovni fakulteti se je leta 1992 zaposlila v JP Elektrogospodarstvo Slovenije, d. d. v Mariboru, kjer je do leta 2000 opravljala naloge samostojne strokovne delavke na področju plana in analiz v službi ekonomike elektroenergetskega sistema Slovenije. Na tem delovnem mestu se je vključila v priprave za ustanovitev državne regulativne ustanove, takoj po ustanovitvi pa se je leta 2001 v Agenciji za energijo RS tudi zaposlila. Do sredine leta 2004, ko je prevzela vodenje agencije, je bila svetovalka direktorja.

V tem času je dobila številne izkušnje pri reguliranju monopolnih dejavnosti v energetiki in določanju cen za uporabo omrežij, saj je sodelovala pri pripravi tehničnih in finančnih predlogov za vzpostavitev regulacije na področju električne energije in

Irena Glavič

zemeljskega plina. Sodelovala je tudi pri pripravi metodologij za vzpostavitev prvega regulativnega okvira za določitev cen za uporabo energetskega omrežja v Sloveniji. Izobraževala se je v Sloveniji in tujini, kjer je med drugim dobila certifikat univerze na Floridi s področja reguliranja monopolnih dejavnosti.

Na ekonomsko-poslovni fakulteti je vpisana na podiplomski študij, in sicer magistrski program Ekonomija in poslovne vede, smer poslovne finance in bančništvo.

Dr. Robert Golob, direktor Istrabenzne energetskega sistema

Diplomiral je na fakulteti za elektrotehniko, magistriral je tri leta kasneje, doktorski naziv pa je dobil leta 1994. Po doktoratu je kot Fulbrightov štipendist gostoval na Georgia Institute of Technology v Atlanti.

Leta 1998 je bil imenovan za vodjo pogajalske skupine za Evropsko unijo za področje energetike. Kmalu zatem, v letih 1999 in 2002, je opravljal naloge državnega sekretarja za energetiko. Najprej na ministrstvu za gospodarstvo, nato na ministrstvu za okolje in prostor. V tem času je sodeloval pri nastajanju treh ključnih zakonov s področja energetike, ki so postavili temelje za deregulacijo energetike v Sloveniji.

Področje njegovega dela je obratovanje elektroenergetskega sistema (EES), deregulacija EES, prestrukturiranje elektrogospodarstva, trgi električne energije in energetske strategije.

Je predavatelj na fakulteti za elektrotehniko. Kot vodja Laboratorija za energetske strategije je objavil veliko referatov s področja zaščite EES, optimizacije virov energije in načrtovanja EES. Vodil je številne temeljno-raziskovalne in industrijsko-aplikativne projekte za potrebe elektrogospodarstva Slovenije.

Dr. Robert Golob

Je koordinator evropskega projekta v 6. Okvirnem programu, predsednik študijskega komiteja Sloko CIGRE – C5 – Elektroenergetski trg in regulacija ter član IEEE in WEC.

Od marca 2003 je direktor Istrabenzove hčerinske družbe Istrabenz energetske sistemi, ki razvija inovativne energetske rešitve na področju obnovljivih virov energije, učinkovite rabe energije ter trgovine z električno energijo.

Dr. Milan Medved, namestnik generalnega direktorja HSE in predsednik Združenja za energetiko

Leta 1983 je na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo diplomiral na smeri rudarstvo, leta 1989 pridobil naziv magister rudarstva in leta 1994 uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo. Končal je menedžersko šolo v Centru za usposabljanje vodilnih delavcev na Brdu pri Kranju ter se udeležil številnih izobraževanj s področja ekonomike in financ, končal investicijsko šolo Ekonomske fakultete v Ljubljani in Projektno šolo Ekonomske poslovne fakultete v Mariboru.

Prvo službo je začel v Premogovniku Velenje, kjer je po opravljenem pripravništvu in triletnem delu v strokovnih službah opravil izpit za tehničnega vodjo jam, ogroženih z metanom, in samostojnega projektanta rudarskih projektov. V letu 1989 je postal vodja hidrogeološke službe, od leta 1993 pa je opravljal različna vodstvena dela in naloge, nazadnje kot član poslovodnega odbora družbe, pred tem pa kot direktor razvojnega sektorja.

Od leta 2001 je zaposlen na HSE, sprva kot direktor za poslovno področje in član poslovodstva, od leta 2005 pa kot namestnik generalnega direktorja. Je predsednik nadzornih svetov treh družb skupine HSE, in sicer Termoelektrarne Brestanica, Soških elektrarn Nova Gorica in Premogovnika Velenje. Hkrati je tudi predsednik Združenja za energetiko pri Gospodarski zbornici Slovenije, član sveta za energetiko pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti in soustanovitelj ter predsednik UO RECS Slovenija. Kot predavatelj višje šole pa poučuje tudi v Šolskem centru Velenje. Danes je namestnik generalnega direktorja HSE, največjega in vodilnega slovenskega proizvajalca električne energije.

Dr. Milan Medved

» Besedilo: **Rudolf Ovčar** » Fotografija: **arhiv Elektra Maribor**

Eden najlepših mostov v Evropi

Po 28. letih »službovanja« se velikani umikajo izgradnji »Puhovega« mostu čez reko Dravo na Ptuj

Zaradi večletnih težav s prometom na območju Ptuja smo Ptujčani končno dočakali toliko želeni začetek izgradnje četrtega, »Puhovega« mostu čez reko Dravo. Pri izgradnji hitre ceste Hajdina–Draženci–Ptuj smo v sektorju storitev Elektrogradnje in Remont Maribor zadolženi za demontažo obstoječega in izgradnjo novega elektroenergetskega omrežja na omenjeni trasi bodoče ceste.

Nastopamo kot podizvajalci naročnika CP Ptuj in investitorja DARS.

Zaradi kratkih rokov izgradnje (dokončanje del v decembru 2006) smo v storitveni enoti na Ptuj v decembru 2005 začeli z izvedbo SN provizorija 20 kV mreže na gradbišču mostu čez Dravo.

V ta namen je bilo potrebno izvesti prenapajanje 20 kV energetskih vodov preko reke Drave, in sicer DV Majšperk, DV Sela, DV Videm in DV Podlehnik, napajanih iz

RTP Ptuj, in odstraniti prostoizračne vode preko reke Drave ter štiri jamborje, visoke spoštljivih 46 metrov, ki so bili v funkciji prenosa štirih sistemov 20 kV mreže na razpetini dolžine 300 metrov.

Kljub v času gradnje hudemu mrazu in nenavadno nizkih temperatur smo vsa pogodbeni dela izvedli pravočasno in v zadovoljstvo naročnika, investitorja in seveda nas samih – izvajalcev na terenu.

Sedaj, po končanju del na prenapajanju 20 kV mreže, pristopamo k izgradnji ostalih pogodbenih obveznosti na 110 kV mreži, izgradnji 20 kV kablovoda in javne razsvetljave ter ostalih elektroenergetskih objektov v sklopu hitre ceste in »Puhovega« mostu. Kot je razvidno iz projektne dokumentacije in zagotovil investitorja (DARS), bo omenjeni objekt eden lepših v Evropi, saj jih je do sedaj po takšni tehnologiji in obliki zgrajenih le nekaj. V potrditev navedenega pa se bomo s kakšno »fotko« pokazali čez nekaj mesecev.

»Puhov« most čez Dravo

Poročilo službe za varnost in zdravje pri delu ter požarne varnosti za leto 2005

V letu 2005 je služba za varnost in zdravje pri delu ter požarno varnost opravila vsa dela, ki so ji po zakonskih določilih dodeljena.

Na področju tehničnega varstva so se izvajali predvsem pregledi delovnih skupin in delovnih prostorov. Teh pregledov je bilo s strani službe za VZD in pooblaščenih delavcev za VZD na OE/SE opravljenih več kot v preteklem letu (14 delovnih skupin, 2 objekta).

Izobraževanje novo zaposlenih in delavcev, zaradi premestitev na drugo delovno mesto, je potekalo v skladu z zakonodajo. Delavci so se izobraževali tudi preko zunanjih pooblaščenih ustanov in pridobili ustrezna znanja za varno opravljanje svojega dela (81 delavcev).

V letu 2005 smo opravili pregled vseh dviznih naprav in prvič opravili tudi pregled delovne opreme za varno delo na višini, to je varnostnih pasov in plezalk. Neustrezna oprema je bila odstranjena iz uporabe oziroma poslana pooblaščenemu serviserju na popravilo.

Kot velik napredek v požarni preventivi se je nadaljevalo z deli na avtomatskem javljanju požara v prvem nadstropju poslovne stavbe. Do sedaj je izvedena ločitev požarnih sektorjev s požarnimi vrati v prvem, tretjem in četrtem nadstropju. Ostala dela (pregledi gasilnikov, pregledi hidrantnega omrežja, pregledi prostorov, ureditev požarnih redov in izvlečkov iz študije požarne varnosti) so potekala nemoteno, tako na upravi podjetja kot na OE in SE. Večje pomanjkljivosti niso bile ugotovljene.

Področje zdravstvenega varstva v letu 2005 ni doživelo večjih sprememb. Aktivnosti so potekale skladno z novim pravilnikom za

preventivne preglede delavcev in medicinsko oceno tveganja posameznih delovnih mest. V ta namen so pričele potekati določene aktivnosti že v preteklih letih 2003 in 2004. V obravnavanem obdobju smo na področju zdravstvene preventive pregledali 385 delavcev. Opravili smo preventivna cepljenja proti gripi (350 delavcev) in preventivno cepljenje proti klopnemu meningitisu za delavce, ki svoje delo opravljajo na terenu (v pet letni cikel je vključenih 390 delavcev). V spomladanskem terminu predhodnega leta je služba za varnost in zdravje pri delu, v sodelovanju s kadrovsko službo in zdravstvenim zavodom dr. Lovšeta, organizirala usposabljanje za prvo pomoč za vodje delovnih skupin in na tak način zadostila predpisu, ki določa minimalno število usposobljenih delavcev v primeru nezgode – to je 2 odstotka vseh zaposlenih delavcev.

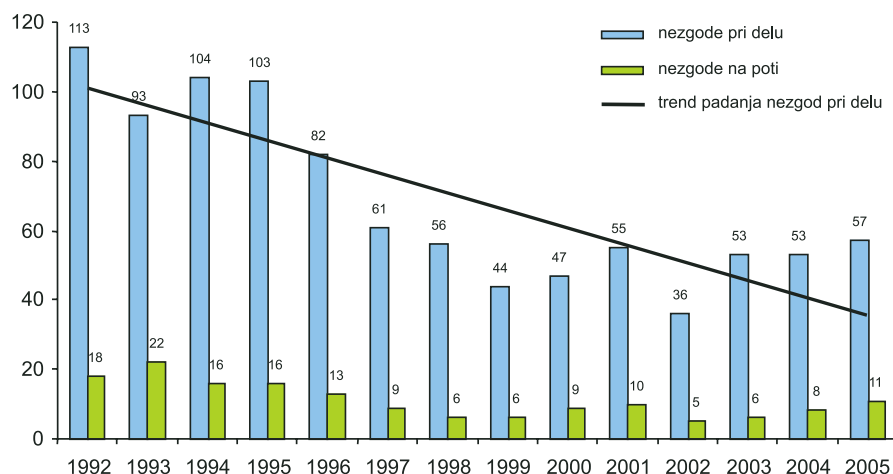
Pooblaščen zdravnik Elektra Maribor dr. Lovše nadaljuje z izdelavo medicinskih ocen posameznih delovnih skupin oziroma delovnih mest. V letu 2006 in 2007 se obeta še popolnejša Izjava o varnosti, in sicer predvsem na področju medicinske ocene za posamezno delovno mesto. Dr. Lovše sodeluje v invalidskih postopkih ter potrebnih premestitvah delavcev na druga ustrezna delovna mesta, ki so posledica omejitev.

Delo z Izjavo o varnosti z oceno tveganja, ki je bila sprejeta v letu 2001, je bilo potrebno nadaljevati v skladu s pravilnikom o izdelavi Izjave o varnosti z oceno tveganja, saj je bila z začetkom leta 2005 uveljavljena nova sistemizacija delovnih mest. Revizija Izjave o varnosti z oceno tveganja je bila s strani pooblaščenice organizacije opravljena v mesecih od junija do oktobra ter kot takšna dana v daljni postopek in uporabo.

V letu 2005 posebej težkih delovnih nezdod ni bilo. Zgodila se je ena delovna nezgoda kot posledica delovanja električnega toka, ki jo je potrebno obravnavati kot težjo delovno nezgodo. Delavci podjetja Elektro Maribor, OE Murska Sobota, so izvajali zamenjavo stojnih mest na daljnovodu 20 kV Sodišinci. Dela so izvajali s pomočjo avtodvigala in košare. Ker daljnovod 20 kV Sodišinci ni bil izklopljen iz vseh smeri v celoti, ampak samo del do ločilnih mest, je ob ozemljevanju nadzemnega voda z ozemljitveno napravo prišlo do električnega preboja in s tem poškodovanja delavčeve desne roke. Delavci so namreč smatrali, da je daljnovod izklopljen v celoti, saj so potekale na daljnovodu dela na zamenjavi A droga (druga skupina). Tako je delavec prišel z namestitvijo ozemljitvene naprave, ne da bi pred tem preveril breznapetostno stanje z indikatorjem napetosti. Nezgoda

Nesreče	Nesreče	Meh.	Elek.	Pot	Število izgubljenih delovnih dni
Lažje	56	44		11	1663
Težje	1		1		40
SKUPAJ	57	44	1	11	1703

Tabela: Število nezdod za leto 2005 v podjetju Elektro Maribor d.d.

Slika 1: Nezgode pri delu v letu 1992–2005 v Elektru Maribor d.d.

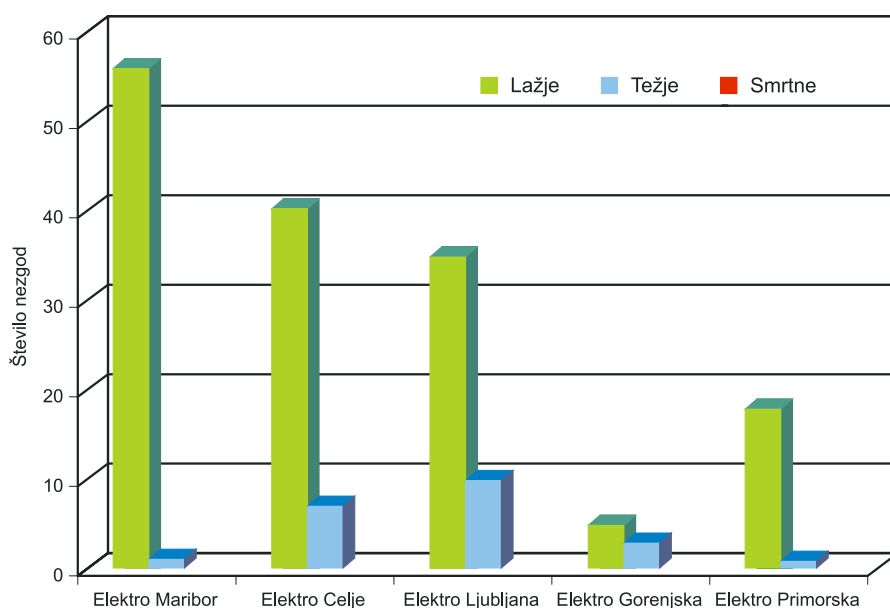
se je pripetila zaradi neupoštevanja varnostnih pravil, predvsem točke, ki govori o preverjanju naprav in delov pod napetostjo.

V letu 2005 v primerjavi z letom 2004 ni prišlo do pretiranega povečanja nezgod pri delu (57 delovnih nezgod). Opravljene analize posameznih delovnih nezgod nas privedejo do statistično izračunljivih kazalnikov. Število nezgod na poti na/z dela je večje za 4 nezgode glede na lansko statistiko. Kazalnik pogostosti nezgod pri delu, glede na 10⁵ učinkovitih ur, je v letu 2005 večji za 35 enot. Število izgubljenih delovnih dni na število nezgod pri delu pa se je posledično povečalo s 24 dni na 30 dni, kar pomeni na letni ravni 451 izgubljenih delovnih dni več kot leto poprej. Vsi ostali statistično izmerljivi podatki so v mejah pričakovanih rezultatov.

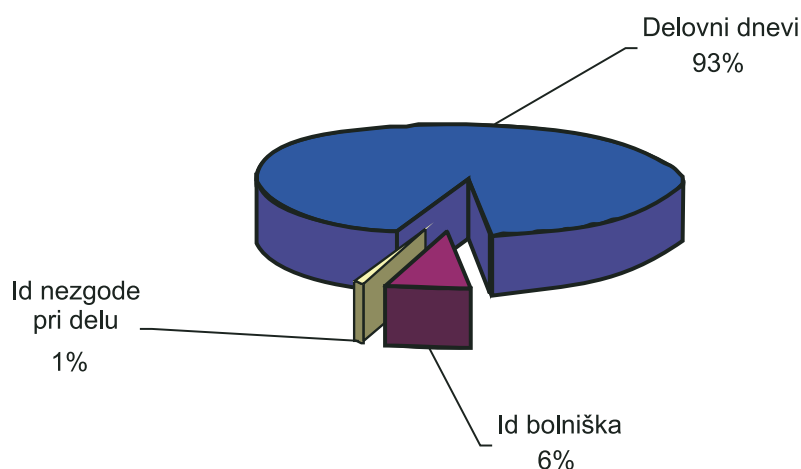
V primerjavi z ostalimi elektrodistribucijami je imelo podjetje Elektro Maribor v letu 2005 največje število nezgod pri delu (slika 2). Kazalec pogostosti nezgod je bil najvišji, vendar je bila resnost nezgod glede na delovne učinkovite ure med najnižjimi.

Vse to kaže, da delavci pri svojem delu v veliki meri upoštevajo navodila za varno delo in da SVZD s svojimi pooblaščenici, ki izvajajo operativne naloge na območjih in storitvenih enotah, skrbi, da se predpisani varstveni ukrepi pri delu tudi upoštevajo in izvajajo.

Za konec bi še dodali, da služba za VZD in PV s svojimi pooblaščenici na enotah pripravlja periodično izvajanje teoretičnega usposabljanja s področja varnosti in zdravja pri delu, ki bo predvidoma konec aprila oziroma v začetku maja 2006. Usposabljanje poteka vsaki dve leti. V teoretično in predhodno praktično usposabljanje pa so vključeni vsi zaposleni v podjetju Elektro Maribor.

Slika 2: Nezgode pri delu v letu 2005 v Elektro distribuciji Slovenije.

Slika 3: Primerjava med skupnimi in izgubljenimi delovnimi dnevi v letu 2005 v Elektru Maribor d.d.

Nove uredbe na področju zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov

Elektro Maribor presega kvoto zaposlovanja invalidov

Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI), katerega namen je povečati zaposljivost invalidov in vzpostaviti pogoje za njihovo enakovredno udeležbo na trgu dela z odstranjevanjem ovir in ustvarjanjem enakih možnosti, sprejet dne 21. 5. 2004, je na podlagi mednarodnih pogodb in evropske direktive uvedel kvotni sistem zaposlovanja invalidov ter vrsto finančnih vzpodbud za pospeševanje zaposlovanja invalidov ter delovnih mest za invalide. Pri tem bo pomembno vlogo odigral Sklad RS za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov.

Aktivnosti na področju delovanja kvotnega sistema so se pričele s 1. 1. 2006.

Kvotni sistem zaposlovanja invalidov je dolžnost delodajalcev, da zaposlujejo **predpisano število invalidov** v okviru določenega deleža od celotnega števila zaposlenih delavcev.

Kvoto določi vlada republike Slovenije na predlog Ekonomsko socialnega sveta. Glede na dejavnost delodajalca je kvota lahko različna, vendar ne more biti nižja od 2 odst. in ne višja od 6 odst. od skupnega števila zaposlenih delavcev.

V kvoto spadajo vsi invalidi, ki:

- imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za najmanj 20 ur tedensko,
- so zaposleni na zaščitenem delovnem mestu, v običajnem delovnem okolju,
- so zaposleni v podporni zaposlitvi.

Neizpolnjevanje kvote

Delodajalec, ki ne izpolnjuje kvote, je dolžan plačati prispevek mesečno, ob izplačilu plače, v Sklad za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov v višini 70 odst. minimalne plače za vsakega invalida, ki bi ga moral zaposliti za izpolnitev predpisane kvote. Za naše podjetje navedeno ne velja, ker izpolnjujemo zakonsko določeno kvoto.

Darja Lapov

Vzpodbude za zaposlovanje invalidov

Za enakopravnejše vključevanje invalidov v zaposlitev se lahko priznajo naslednje finančne vzpodbude:

- subvencije plač invalidov,
- plačilo stroškov prilagoditve delovnih mest in sredstev za delo invalidov,
- plačilo stroškov storitev v podpornem zaposlovanju,
- oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zaposlenih invalidov,

Obrazložitev pojmov zaščitne in podporne zaposlitve:

- **zaščitna zaposlitev** – je zaposlitev invalida na delovnem mestu in v delovnem okolju, prilagojenem delovnim sposobnostim in potrebam invalida, ki ni zaposljiv na običajnem delovnem mestu (zaščiteno delovno mesto),
- **podporna zaposlitev** – je zaposlitev invalida na delovnem mestu v običajnem delovnem okolju s strokovno in tehnično podporo invalidu, delodajalcu in delovnemu okolju.

- nagrade za preseganje kvote,
- letne nagrade delodajalcem za dobro prakso na področju zaposlovanja invalidov, in
- druge vzpodbude na področju zaposlovanja invalidov in ohranjanja delovnih mest za invalide ter druge razvojne vzpodbude.

Sklad RS za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov

Sklad RS za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov odloča o pravicah in obveznostih invalidov ter delodajalcev v skladu z ZZRZI, predvsem pri subvencioniranju plač invalidov, stroškov prilagoditve delovnega mesta, storitvah v podpornem zaposlovanju ter drugih finančnih vzpodbud v skladu z zakonom. Sklad tudi preverja in nadzira izpolnjevanje predpisane kvote in nakazilo prispevka za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov na podlagi podatkov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije o številu vseh zaposlenih in številu zaposlenih invalidov na zadnji dan v mesecu, za katerega delodajalec obračuna plače.

Aktivnosti našega podjetja v zvezi s kvotnim sistemom po ZZRZI

Iz navedene vsebine oziroma predstavitev uredbe ZZRZI je razvidno, da ima naše podjetje kot delodajalec vrsto aktivnosti za izpolnitev kvotnega sistema zaposlovanja invalidov. Predpisana kvota glede na našo dejavnost je 6 odst. zaposlenih invalidov glede na število vseh zaposlenih. Navedeno kvoto izpolnjujemo oziroma jo presegamo, kar pomeni, da imamo trenutno med 865 vsemi zaposlenimi 85 zaposlenih invalidov. Nujni delež kvote je 52 invalidov, tako je 33 zaposlenih invalidov nad predpisano kvoto.

Aktivnosti, izvedene v kadrovski službi

- Prijava vseh zaposlenih invalidov na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slove-

nije, ki skladu posreduje podatke o prijavi in odjavi zaposlenih invalidov.

- Posredovanje stanja oziroma izračuna kvote zaposlenih invalidov.
- Kot upravičenci glede na preseženo kvoto smo vložili zahtevek za uveljavljanje nagrade za preseganje kvote in oprostitve plačila prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, na podlagi katerega smo iz sklada že dobili odločbo o upravičenosti.

ZZRZI nas nadalje obvezuje, da mesečno spremljamo aktivnosti na področju zaposlovanja invalidov in jih posredujemo skladu ter ukrepamo v skladu z zakonom.

Višina nagrade, ki smo jo upravičeni pri preseganju kvote, je 20 odst. minimalne plače na mesec za vsakega zaposlenega invalida nad preseženo kvoto v mesecu, ko je bil dan zahtevek, in še pet mesecev kasneje pod pogojem, da še vedno presega kvoto.

Zakon ZZRZI nam torej nalaga nove možnosti in odgovornosti na področju zaposlovanja invalidov, prav tako pa nam na drugi strani ponuja vrsto vzpodbud in podpor, ki jih lahko uporabimo v korist socializacije zaposlenih invalidov. Zavedati se moramo, da invalidnosti ne smemo enačiti z nezmožnostjo za delo ter da imajo invalidi enake pravice in možnosti kot neinvalidi, da opravljajo svoj poklic, s katerim so zadovoljni in ki ustreza njihovi usposobljenosti ter zdravstveni zmožnosti.

Še novost ...

S 1. 1. 2006 se je namreč v celoti začela uporabljati nova specifična delovnopravna ureditev za invalide, s katero se bo izteklo obdobje absolutnega delovno-pravnega varstva invalidov, v katerem so invalidi uživali posebno varstvo pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov in invalidnosti. Z vidika delodajalcev je pomembna novost nove ureditve, da bo delodajalec lahko odpovedal pogodbo o zaposlitvi invalidu iz poslovnih razlogov ali zaradi invalidnosti potem, ko bo utemeljenost podlage za odpoved ugotovila posebna komisija za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi, ki bo delovala pri ZPIZ-u.

Od uveljavitve novele ZZRZI delodajalec lahko invalidu odpove pogodbo o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali invalidnosti in mu hkrati ponudi sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi tudi pri drugem delodajalcu (zaposlitveni center ali invalidsko podjetje).

» Besedilo in fotografija: Bernardka Kos

Korant

Korant preganja zimo

Slovani so preganjali zimo tako, da so klicali demona. Ta demon, ki je pregnal zimo, je bil korant. Kurent je v slovenski folklori in tudi v književnosti bajno ali pravljичno bitje. Za pustni lik in najbolj znano slovensko masko pa se pogosteje uporablja izraz korant.

Korant ali kurent je najbolj priljubljena tradicionalna pustna maska s Ptujkega in Dravskega polja ter Halož. Korant naj bi bil demon, ki preganja zimo in vabi v

pasanim z verigo s petimi zvonci, nekaj posebnega. Celotna oprava je lahko težka tudi do 55 kilogramov, zato morajo biti fantje v dobri telesni kondiciji. Na glavi ima korant kapo, obdano s perutmi, rogove krasijo pisani trakovi. Pod mogočnim nosom se vije dolg rdeč jezik, vmes pa se bohotijo sirkovi brki. V rokah drži leseno palico – ježevko, ki jo krase pisani robčki in ki so mu jih podarila dekleta. Korant z največjim številom robčkov je med dekleti najbolj priljubljen.

Kurenti vabijo pomlad

deželo pomlad. V njem je še vedno nekaj vzvišenega, mogočnega in skrivnostnega. Zlasti v obdobju med svetovnima vojnima je med različnimi skupinami prihajalo do sporov in pretepov, ki so se lahko končali tudi s prelivanjem krvi ali s smrtjo. Stare račune, predvsem zaradi deklet, so poravnali kar na cesti, v gostilni ali na hišni veselici. Vzdušje ob takem dogodku je leta 1938 upodobil slikar France Mihelič na znameniti sliki Mrtvi kurent. V letu 1924 je oblast celo prepovedala običajno pustovanje z namenom, da bi preprečila vsakoletno pretepanje in »štihanje« z noži. Po drugi svetovni vojni se je nemir med kurenti začel umirjati.

... Beži zima, korant gre ...

Korantija je delo izurjenega mojstra in je s svojim mogočnim ovčjim kožuhom, pre-

Večjo skupino korantov vedno spremlja vsaj en hudič – vrag. Oblečen je v rdeče-črno obleko iz tkanine. Okrog pasa ima prepleteno mrežasto ogrinjalo, na katerega obeša klobase, ki jih dobi od gospodarja. Ker je bolj gibčen od korantov, jim pomaga pri opravih, ki jih sami ne bi zmogli. Ob tem ves čas divja, straši otroke in včasih ugrabi kakšno dekle, ki se je korantom želelo izogniti. Za obrambo ima vile, ki jih zna vreči daleč in natančno.

Osnovna naloga korantov je torej ohranjanje kulturne dediščine ter šeg in navad v času pusta – fašenka. Kakor v ravnskem, tako ima korant tudi v hribovitem haloškem delu ptujkega območja že od časov pradedov nalogo odganjanja zime. Prihod koranta na deželo oznanja začetek novega življenja, ki prihaja s pomladjo. Zato ljudje ta lik še posebej obožujejo.

Obisk kurenta in pustovanje v SE Elektro Gradnje in remont

Pust – čas norčij in pregona zime pred pomladjo. Vsako leto iste parole, le ob drugačnem vremenu. Mnogokrat ne bi bil potrebno, da pride preganjat tetko Zimo, ker je enostavno že prej odšla. Letos pa ni bilo tako in zima je počakala pusta in njegovega kurenta, da se med seboj spopadejo, in spopadli so se.

Kljub temu, da so nam trenutne razmere kazale, kot da je zmagala zima, vsakoletno zmagovalko vsi poznamo. To je deklica, ki ji je ime Pomlad. Vsako leto pride v spremstvu prelepega mladeniča, odetega v prelepo zeleno barvo in ime mu je Zeleni Jurij.

Da bi bil boj pustnih mask s tetko Zimo čimbolj učinkovit, se jim je pridružila tudi SE Elektro Gradnje in remont. Na pustni torek se ni zbralo na kupu veliko število mask, ampak dovolj, da je bilo zanimivo. Obiskal nas je tudi kurent.

Vsako leto se od svečnice do pepelnice kurenti s svojo grdo masko, v ovčjem kožuhu, opasani s kravjimi zvonci in ježevko v roki, poženejo čez polja in s svojo razposajenostjo preganjajo zimo. Z ježevko hočejo napoditi zimo, z zvonci pa k sebi privabiti pomlad.

Elektro Maribor ima v svoji sredini kar nekaj zaposlenih, ki se v pustnem času z veseljem našemijo v kurente in z zvonjenjem poizkušajo privabiti pomlad. Eden izmed takšnih je gospod Milan Feguš, ki mi je bil pripravljen odgovoriti na nekaj kratkih vprašanj v zvezi z njegovo pustno dejavnostjo.

Milan, koliko let je že, odkar si ob pustnem času najraje nadeneš masko kurenta, in kdo te je zanjo navdušil?

Kurent sem že od rane mladosti, to se pravi, že več kot 30 let. V naši družini je to tradicija, navdušil pa me je starejši brat, ki si je ob pustnem času vedno našemil v ponosnega kurenta in me vabil s seboj.

Za kurenta je pustni čas daljši od ostalih mask. Zakaj tako?

Pustovanje na ptujskem območju traja tri tedne. Prične se s pohodom kurentov po bližnjih vaseh, se nadaljuje s pohodom v bližnja mesta in konča na karnevalu na pustni torek, ko maske dobesedno preplavijo in ohromijo mesto Ptuj. Skoraj ves ta čas ima Ptuj »izredne razmere«, saj mu

Kurent Milan Feguš na obisku v inženiringu

vladajo maske s kurentom na čelu. Pustni čas pa se že po tradiciji prične s pohodom kurentov.

Tudi v Remontu so nas vsako leto obiskali kurenti, pa nikoli nisem vedela, kdo je bil. Si bil morda tudi ti pri nas?

Vsekakor. Vedno si vzamem ob tem času letni dopust in kot kurent obiščem, seveda skupaj z ostalimi maskami, večino naših enot. Vseposod naletimo na topel sprejem, le nekatere ženske se nas preveč bojijo. Še vedno mislijo, da smo kurenti grobi in nevarni. Pa nismo. Prav nežne duše smo in ženske imamo vendar radi.

Kaj te motivira, da si rad kurent?

V tem je nekaj skrivnostnega, mističnega, tradicionalnega. V glavnem – rad sem kurent. Za masko se počutim odlično. Za nekaj bežnih trenutkov pozabim na vse skrbi, se prelevim v nekoga drugega, skratka, ves pustni čas se veselim in s tem sprostim ter nabiram prepotrebno energijo za delo. Biti kurent, to je zame res nekaj fantastičnega.

Kje dobiš pustno opremo, koliko tehta in stane?

Na Ptuj izdeluje opremo gospod Martin Klinc. Tehta tudi do 50 kg. Vsa oprema pa trenutno stane okrog 170.000 tolarjev.

Oprema je precej težka, posebno zvonci. Potrebna je kondicija. Kako se fizično pripraviš na kurentovanje?

Za nošenje takšne oprave pa res potrebuješ kondicijo. Če je mrzlo, ni tako hudo, ker ni pretirano vroče. Drugače pa bog pomagaj. Kondicijo si nabiram oziroma vzdržujem preko celega leta z delom in športom, vendar sem ob koncu pustovanja vedno zelo utrujen. Po vseh norčijah bi potreboval še kakšen dodaten dan dopusta, da bi si spočil od vsega razburljivega in lepega.

Ali morda veš, koliko kurentov premore podjetje?

Na OE Ptuj trije zaposleni vestno ohranjajo kulturo kurenta, in sicer Boštjan Zajšek, Sergej Cvikel in Silvo Čeh, ki v okviru klubov kurentov gostujejo po mestih v vsej Sloveniji in v večjih mestih Evrope. Za promocijo kurenta in predstavitev njegovega poslanstva so prejeli kar nekaj priznanj.

V preteklosti je bil kurent tudi gospod Drago Vrtič iz Remonta. Verjetno še kdo občasno obleče njegovo obleko in poskusi biti pri dekletih priljubljen in zaželen kurent, pa tega ne vem.

Morda razmišljate, da bi kot skupina, ki ohranja stare običaje, v podjetju ustanovili svoj klub in delovali pod okriljem Elektra Maribor?

Sem razmišljal o tem, vendar se med seboj še nismo pogovarjali o tej možnosti. Seveda bi bilo za razmisliti, da bi morda po potrebi delovali pod okriljem podjetja v smislu reklame oziroma bi sodelovali na raznih prireditvah, športnih dogodkih, predstavitev in zabavah ter s svojo prisotnostjo popestrili dogajanje.

Pa še zadnje vprašanje. Zanima me, ali imajo kurenti kaj »podmladka«?

Imamo kar nekaj mladih kurentov, tako da izumrtje običaja ni v nevarnosti.

Prvi kurenti poskakujejo po ptujskih ulicah že tri tedne pred pustom. Kamor pridejo, v gostilne ali trgovine, povsod so zaželeni, saj so kurenti postali simbol mesta Ptuj. Tako kot pravi refren znane pesmi Zorana Predina:

»Nekje v možganih, nekje v kosteh, vsi smo svobodni, vsi smo kurenti!«

» Besedilo: **Marija Miklavič** » Fotografija: **Boštjan Rous**

Leto 2005 – leto odhodov v OE Elektro Murska Sobota

Poslovili smo se od sodelavcev in jim zaželeli sreče in zdravja

Leto 2005 smo v OE Elektro Murska Sobota zabeležili kot leto odhodov. Iz območne enote je odšlo kar 9 ljudi, od tega so trije bili premeščeni v storitveno enoto in kar šest jih je odšlo v zaslužen pokoj. Po dobri stari navadi se v naši območni enoti vedno uradno poslovimo od delavcev, ki odhajajo v pokoj, jim kupimo darilo in pripravimo pojedino v izbrani gostilni.

Te odhodnice smo v prejšnjih letih opravljali kar sproti, ko je kdo odhajal. Sedaj pa zaradi časovnih stisk to opravimo dvakrat – prvič v prvi polovici leta, za tiste, ki gredo v pokoj do konca junija, in drugič na koncu leta, združeno z uradnim zaključkom leta. Tako smo tudi lani planirali prvo odhodnico v septembru in drugo v decembru, vendar smo na koncu vse preložili na konec leta.

Odločili smo se, da ta svečani zaključek pripravimo v eni najbolj priznanih gostiln daleč naokrog. To smo tudi storili, in tako smo se 23.12.2005 ob 18. uri zbrali v gostilni Šinor v Martjancih. Vsako leto smo take zaključke prirejali že ob 13. uri in tako se je večji del do 15. ure, to je do konca uradnega »šihata«, odpravil domov. Tako smo se sedaj odločili, da premaknemo uro pričetka zaključka na 18. uro, kar je zaradi oddaljenosti določenih delavcev, ki se vozijo s Štajerske, iz Lendave in z Goričkega, bilo veliko breme. Udeležba je bila kljub

pozni uri presenetljivo velika. Manjkali so samo tisti, ki so bili v bolniškem staležu in na daljšem dopustu.

Po opravljenih formalnostih (govorih, predajah daril) smo bili deležni postrežbe na najvišjem nivoju.

Hrana in pijača – imajo tudi lastno vinoteko – je bila nadpovprečno dobra. Ker k dobri hrani in pijači sodi tudi zabava, nas je gostitelj presenetil z duetom, ki je igral v živo. Tako smo vsi skupaj naredili »žurko«, kot jo znamo samo mi. Tako je tudi gostitelj omenil, da kjer smo mi, je vedno »ta prava žurka«. Ob prijetnem vzdušju, kjer se je jedlo, pilo, pelo in plesalo, je ura kar odhitela proti jutru. Zunaj se je že svitalo, nam pa se sploh nikamor ni mudilo.

Moramo omeniti naše slavljenke oziroma sedaj že srečne upokojence, ki so dočakali tako lep dogodek.

Kot prvega moramo omeniti najstarejšega med šestimi – to je **Boris Kukanja**, ki se je upokojil z 2.8.2005. V Elektru Maribor, v OE Elektro Murska Sobota, je dočakal polnih 40 let delovne dobe. V Elektro Maribor je prišel že leta 1965 in tukaj ostal vse do svoje upokojitve. Na OE Murska Sobota je bil vodja službe odjema. To delovno mesto je bilo precej zahtevno in je zahtevalo celega človeka, saj je imel dnevne stike s konfliktnimi odjemalci, ki jih je znal na posebej eleganten način sproti reševati. V teh štiridesetih letih si je nabral veliko izkušenj. V službi je bil zelo pedanten. V službo je prihajal prvi, odhajal zadnji. Tudi od svojih sodelavcev je zahteval red in disciplino, vendar je bil do njih zelo pošten. V prejšnjih časih je bil zelo aktiven v vseh komisijah, večkrat je bil predsednik delavskega sveta. Vse do upokojitve je bil tudi zelo aktiven član sveta delavcev. V prostem času je bil zelo aktiven gornik, ki se je spopadel z najvišjimi vrhovi, doma in v tujini. Prav tako je postal gorski vodnik. Da mu v penziji ne bi bilo dolgčas, si je omislil zanimiv hobi, ki ga lahko poveže tudi z gorskim vodništvom, in sicer je končal izobraževanje za turističnega vodnika. Kot je omenil sam, je zelo srečen, da lahko

v miru uživa penzijo in živi brezstresno življenje.

Drugi po starosti je **Aleksander Vučak**, ki se je upokojil 2.7.2005. V OE Elektro Murska Sobota je bil zaposlen celih 40 let. Bil je monter v merilnem oddelku. Vsak dan se je v Mursko Soboto vozil iz daljne Lendave in niti enkrat ni zamudil. Nasprotno, vedno je bil na svojem delovnem mestu pol ure pred začetkom dela. Negovo odličje sta bila prijazen pozdrav in topla beseda za vse nas, sodelavce. Ni bilo stvari, za katero bi ga prosil, a bi odklonil. Skratka, bil je delavec, ki si ga lahko le želiš. Njegove pridne roke se poznajo tudi sedaj, ko je v penziji. Nikakor ne miruje, saj z velikim veseljem pomaga pri gradnji hiše v gorica, za sina. Največje veselje mu je prinesel vnuk, za katerega se razdaja do onemoglosti. Med pogovorom nikoli ne pozabi omeniti, kako se v prostem času ukvarja prav z njim, in kako ga razvaja. Ima tudi svoje gorice s kletjo, pravzaprav razkošno kletjo, kjer nas je že vse gostil, saj je zelo dober gostitelj. Tako mu ne bo zmanjkalo dela in v penziji mu ne bo dolgčas. Ima tudi svoj hobi – včlanjen je v »zeleto bratovščino« in tako marsikatero noč presedi na lovski preži, kjer čaka na divjad in si obenem spočije živce in uživa.

Po vrsti je bil tretji kandidat za penzijo **Emil Gaber**, ki se je upokojil z 31.12.2006. Ko nam je omenil, da se bo upokojil, nismo mogli verjeti, da ga bomo izgubili – poleg tega pa je še pravi mladenič. V OE Elektro Murska Sobota je bil zaposlen kot šofer, vendar smo ga pred nekaj leti zaradi omejitev pri delu premestili na lažje delovno mesto, postal je receptor – telefonist. Že takoj na začetku se je zelo izkazal, lahko povemo, da je bil kot rojen za to službo, vendar smo to žal prepozno ugotovili. Zaradi njegovega lepega vedenja in enkratnega odnosa do strank, ki so dnevno prihajale v OE, in prijaznih pogovorov po telefonu, je bil zelo cenjen. Vsem strankam se je vtisnil v lep spomin in še zdaj vsi sprašujejo po tem prijaznem in ustrežljivem receptorju. Sedaj ko je odšel v zaslužen pokoj, je za njim ostala velika praznina,

Upokojenci

kajti, komunikativnosti se ne da naučiti z nobeno šolo, ampak moraš biti tak že rojen. Tudi njemu v penziji ne bo dolgčas, saj si je našel delo. To je gradnja hiše za sina. V okolici vikenda ima sadovnjak, ki zahteva ogromno dela. Poleg vsega pa vsak dan vodi na sprehode svojega velikega hišnega ljubljénčka – psa.

Omeniti moramo edino damo med »penzionisti« – to je **Kristina Novak**, ki je bila pravo presenečenje, kajti njen mladostni videz nikakor ni kazal, da se bo tako kmalu upokojila. Vse nas je presenetila z idejo, da si bo dokupila mesec delovne dobe in se poslovila od nas. »Kaj pa zdaj?«, smo se spraševali, »ali misli resno?«. In res je mislila resno. Bila je na delovnem mestu samostojnega referenta za odjemalce. Ves čas je bila v kontaktu s strankami, ki so bile – razen redkih izjem – vse prej kot prijazne. Delo je bilo naporno, in tako se je odločila, da nas bo z 31.12.2005 zapustila in odšla v drugo firmo, kjer ne bo treba poslušati žaljivk določenih strank. Ta firma ji vsak mesec pošilja domov plačo, in povrh vsega se je v tem času še bolj pomladila, saj je odložila vse skrbi. Zdaj se v celoti posveča

svojim trem vnukom, ki jih ima nadvse rada. Poslavljalja se je s težkim srcem, saj je za to službo živela. V službi je bila vedno pred pol sedmo uro zjutraj. Zjutraj, ko so drugi prihajali v službo, je ona že pridno zalila vse rože v pritličju in opravila tudi stranke, ki so prihajale. Še vedno bo čutila povezanost s firmo, saj sta v službi še njen mož in zet, tako da bo ohranila stike. Med delavkami je slovela po tem, da je bila vedno na svojem delovnem mestu. Njen stol se ni imel časa ohladiti, saj je bila razen malice, tiste pol ure, ki je izkoristila za hitro hojo, vedno na delovnem mestu.

Peti »penzionist« je bil **Štefan Smodiš**, ki je bil vodja nadzorništva Beltinci. Njemu so zmanjkala delovna leta za upokojitev, zato se je firma odločila, da mu manjkajoča leta dokupi in tako lahko gre normalno v penzijo. To je zanj bil najprej velik šok, saj ni načrtoval, da bo tako hitro in tako mlad upokojen. Zdaj je prav vesel, da se je odločil sprejeti ponudbo firme in je izjavil, da mu je med »penzionisti« lepo. Tako se je tudi on upokojil z 31.12.2005. Tudi sam si je, kljub nenačrtovanemu odhodu v pokoj, pripravil veliko hobijev, da se mu ne bo

tožilo po službi. Njegovo nadzorništvo je sedaj ukinjeno in je še toliko bolj vesel, da mu je firma nudila dokup, da lahko uživa v kuhanju dobrega žganja iz različnega sadja. Prav tako je bil ves čas zelo aktiven kegljač, zelo znan pri nas in v Avstriji, kjer je dosegel velike uspehe. Sin je poskrbel tudi za vnuka, ki se mu bo lahko posvečal. Prav tako je dober smučar in nasploh dober športnik

Zadnji, to je šesti penzionist, je **Franc Vehar**, ki je bil voznik-strojniki. Zaradi bolezni hrbtenice je bil veliko časa v bolniškem staležu in je čakal na ocenitev invalidnosti. Ker z omenjeno ocenitvijo do konca decembra ni bilo nič, se je firma odločila, da ga ne bo mogla premestiti na lažje, zato se je odločila za dokup manjkajoče delovne dobe. Tako se je tudi on z 31. 12. 2005 upokojil. Težko delo na terenu, v težkih vremenskih razmerah, mu je po tolikih letih zapustilo tudi posledice, ki so se odražale na hrbtenici. Znan je bil po negovanju dobrih kontaktov do vseh delavcev, rad je delil komplimente in rad je pomagal pri pripravi piknikov. Skratka, bil je, oziroma še je, zelo dober kuhar in tudi strasten ribič. Ribarjenje pomirja, kar se mu pozna, saj vedno deluje zelo umirjeno. Prav tako ima lepo urejeno počitniško hišo v gorica, na lepem kraju, kjer preživi veliko prostih dni. Ker ima doma dva vnuka in ju dnevno vozi v vrtec in šolo, mu ne ostane dosti časa za lenarjenje.

Po teh nekaj mesecih uživanja v zaslužnem pokoju so se vsi vidno pomladili, saj si sami krojijo urnik, niso več v vsakdanjem stresu in pod pritiskom, ki ga čutimo zaposleni.

Na koncu vsem omenjenim »penzionistom« želimo veliko dobrega zdravja, sreče in osebnega zadovoljstva, in da bi vse dobro ohranili v lepem spominu, vse slabo pa izbrisali iz spomina.

Za vse, kar ste dobrega naredili za našo firmo, in še posebej za nas, sodelavce, se vam iskreno zahvaljujemo in upamo, da se vam bomo lahko hitro pridružili.

» Besedilo: **Tatjana Vogrinec Bugar**
» Fotografija: **arhiv Elektra Maribor**

Obarjada 2006

**Zbiranje sredstev za
dobrodelne namene
na zabaven način**

V soboto, 18. februarja, je na Ptuj, v okviru tradicionalnega ptujskega kurentovanja, prvič letos potekala svojevrsna in zanimiva prireditve. Po zamisli Slavka Visenjaka, predsednika Lions kluba Ptuj, je potekala Obarjada 2006.

Lions klub Ptuj je povabil gospodarske subjekte, ki delujejo v Podravju, da sodelujejo na prireditvi in tako prispevajo sredstva za dobre namene.

Izkazala se je bila velika pripravljenost gospodarstvenikov, saj se je na samo prireditve prijavilo kar 17 gospodarskih družb, ki so za dobrodelne namene prispevale po 120 tisoč tolarjev, med njimi je bila tudi družba Elektro Maribor d.d..

Obarjada je potekala tako, da je trinajst ekip s po tremi člani kuhalo, vsak v svojem kotličku, piščančjo obaro. Vodja ekipe Elektra Maribor je bil kuhar Boris, ki je z dobro voljo in s strokovnim znanjem pripravil odlično jed.

Delo vseh ekip je ocenila strokovna ekipa v sestavi: dr. Marko Volk, mag. Danilo Toplek, Stanislav Brodnjak, dr. Aleš Gačnik, Jože Bračič in Brigita Selinšek, ki je bila mnenja, da so bile vse piščančje obare zelo dobro pripravljene. Najboljša je bila obara družbe Perutnina Ptuj d.d., druga najboljša družbe Talum d.d. Kidričevo, tretja pa družbe Radio Tedi Ptuj.

Prireditve se je udeležilo veliko ljudi. Svoj pečat so prispevali tudi koranti in principi ptujskega karnevala. Med obiskovalce se je razdelilo več kot 700 porcij piščančje obare. Prireditve je potekala v prijetnem vzdušju.

Elektro Maribor se je predstavil zelo dobro, prispeval je k svoji večji razpoznavnosti in se s tem približal svojim odjemalcem.

Ekipa Elektra Maribor pri kuhanju obare.

» Besedilo: **Karin Zagomilšek** » Fotografija: **sodelavci**

Iz javne uprave ...

Ivanka Marin, samostojna gradbena referentka

Na Elektru Maribor si že nekaj časa. Povej nam, kaj so tvoje delovne naloge, oziroma zakaj bi te nekdo poklical?

V družbi Elektro Maribor sem zaposlena od začetka leta 2005. Delam v službi investicij, na področju gradbeništva. V naši službi vodimo investicije spremljajočih objektov, kot so poslovne stavbe, garaže, skladišča itd. ter postopke v zvezi z vzdrževanjem obstoječih objektov, ureditvijo delovnih prostorov. To pomeni, da pridobimo vso potrebno dokumentacijo, upravna dovoljenja in izvajalce za izvedbo gradnje oziroma izvajalce za izvedbo posameznih del. Moja skrb je usmerjena v to, da so vsi postopki, vsa dokumentacija, pogodbe s

kjer sem vodila postopke izdaje gradbenih in uporabnih dovoljenj, ter sodelovala z občino v postopkih izdaje lokacijskih informacij. Izkušnje, ki sem jih prinesla iz javne uprave, mi pri mojem sedanjem delu, predvsem pri pripravi dokumentacije in v upravnih postopkih, izjemno koristijo. V času službovanja na upravni enoti sem se dodatno izobraževala na fakulteti za gradbeništvo in tako na nek način ohranila stik z gradbeno stroko. Upam, da bom uspešno izkoristila svoje sedanje delovne izkušnje in si pridobila dodatna znanja in izkušnje za opravljanje sedanjih delovnih nalog.

Kako se počutiš tukaj? Delovno okolje, sodelavci?

Vzdušje, ki sem ga začutila v sedaj že mojem kolektivu, je prijetno. Občutek imam, da sem bila dobro sprejeta in da s sodelavci dobro in korektno sodelujemo. Po svojih močeh se bom trudila, da bo tako tudi naprej.

Kaj pa tvoji hobiji? Kaj počneš v prostem času, kaj te veseli?

Ob službi in vlogi mame, ki skrbi za družino z dvema odrasločajočima otrokoma, mi ostane malo prostega časa za aktivno ukvarjanje s hobiji. Zato poskrbimo, da čas dopusta preživimo čim bolj aktivno. Zelo rada kolesarim, plavam in smučam, sicer v zadnjem času malo manj, ker imam še sedaj posledice poškodbe, ki mi je prvi dan aktivne službe na Elektru Maribor premanila za dva meseca.

Kako pa bi opisala samo sebe?

To pa je najtežje. Najboljša bi bila kombinacija opisa lastnosti, kot jih vidim sama in kot jih vidijo drugi. Če vseeno poskusim, menim, da sem pozitivno naravnan človek z jasnimi cilji, dokaj zahtevna do sebe in drugih. Po naravi optimistka, z nekaj manjšimi napakami. Prizadenejo me krivice in zahrbtnost.

Še kakšno sporočilo sodelavcem v Elektru Maribor?

Moje sporočilo sodelavcem naj bo v stilu novoletnih želja: Dragi sodelavci, poskrbimo za svoje zdravje, kopičimo znanje in moči za čase in izzive, ki so pred nami.

Ivanka Marin

strokovnega gradbenega vidika kvalitetno pripravljene in da so gradbeno obrtniška dela izvedena kvalitetno in v skladu s pravili stroke. Sodelujem pri postopkih javnega naročanja gradenj, predvsem pri pripravi razpisne dokumentacije, ocenitvi ponudb in pripravi gradbene pogodbe.

Zelo pomembno pa je sodelovanje z drugimi tehničnimi službami, saj je le na ta način možno doseči, da nek objekt funkcionalno zaživi.

Kakšne izkušnje prinašaš s seboj?

Večino delovnih izkušenj sem si pridobila v javni upravi. Delala sem na upravni enoti,

» Besedilo in fotografija: **Marko Bračič**

Vsak dan prinese nekaj novega, pa naj je to slabo ali dobro

Damjan Pansi – prevzemnik merilnega mesta

Na Elektru Maribor si že nekaj časa. Povej nam, kaj so tvoje delovne naloge, oziroma zakaj bi te nekdo poklical?

Tako je, priznati moram, da mi je ta čas (1 leto in 6 mesecev), odkar sem tukaj, minil zelo hitro. Trenutno opravljam svoje delo kot prevzemnik merilnega mesta. To delo je zanimivo in komunikativno, saj si veliko v stiku z odjemalci električne energije. Upoštevajoč sistemska navodila standarda ISO, pravilnika o tehničnih pogojih za merilno mesto in tipizacijo merilnih mest so moje delovne naloge naslednje: prevzem merilnega mesta, opravljanje kontrole odjema, vodenje evidenc in pripravljanje poročil o stanju elektroenergetskih naprav.

Kakšne izkušnje prinašaš s seboj?

Večino delovnih izkušenj na področju elektrotehnike sem si pridobil v tem podjetju. Z nabiranjem izkušenj sem začel kot študent na obvezni polletni študentski praksi, kot pripravnik pa sem pol leta delal na mestu referenta za vzdrževanje. Takratno delo se je malce razlikovalo od dela, ki ga trenutno opravljam, saj je temeljilo predvsem na sodelovanju in izdelovanju plana vzdrževanja elektroenergetskega omrežja. Teoretično znanje pa sem dobil v srednji šoli ter na

Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko v Mariboru.

Kako se počutiš tukaj? Delovno okolje, sodelavci?

Mislim, da je tam, kjer je pozitivno razmišljanje, tudi klima prava. Življenje ti vsak dan prinese nekaj novega, pa naj je to slabo ali dobro. Iz tega je treba vedno izluščiti le najboljše in to deliti s sodelavci in okolico okoli sebe. Res pa je tudi, da sedaj veliko komuniciramo preko mobilnih telefonov in računalnikov, tako da vsakdanji osebni stik v določenih primerih ni nujen. Moram pa reči, da so me v vseh oddelkih v podjetju, kjer sem bil, prijazno in korektno sprejeli in tudi delovna klima je dobra.

Damjan Pansi

Kaj ti je v tem času do sedaj najbolj ostalo v spominu?

Mislim, da prav tisti začetek, prihod v podjetje. S tem pa je prišel tudi nov krog ljudi, novo okolje. Vendar pa moram poudariti, da je bil sprejem prijazen, kar je zelo pomembno za sam začetek in nadaljevanje, tako da vključitev v novo okolje ni bila težka.

Kaj pa tvoji hobiji? Kaj počneš v prostem času, kaj te veseli?

Različno! Odvisno od prostega časa in vremena. V srednješolskih letih sem se zelo aktivno ukvarjal z športom, predvsem s tekom, in tudi sedaj grem, ko le imam možnost, tekat v naravo. V lepših dnevih s prijatelji rad igram košarko ter nogomet, ali pa se odpravim na pohod v planine. Končujem pa tudi visokošolski strokovni študij elektrotehnike v Mariboru, smer močnostna elektrotehnika.

Kako bi opisal samega sebe?

To bi prepustil drugim.

Še kakšno sporočilo sodelavcem v Elektru Maribor?

Never Ever Give up!

» Besedilo in fotografija: **Karin Zagomilšek**

V »financah« ne delajo samo ženske ...

Martin Šarman – samostojni finančno računovodski referent

V Elektru Maribor si že nekaj časa. Povej nam, kaj so tvoje delovne naloge oziroma zakaj bi te nekdo poklical?

V Elektro Maribor sem prišel kot pripravnik v finančno ekonomski sektorju, in sicer v finančni službi. Po dveh mesecih sem bil premeščen v službo za plan in analize, kjer je delo zelo dinamično. Osnovne naloge

službe za plan in analize so načrtovanje in analiziranje poslovanja podjetja ter prava poročila o poslovanju. V tej službi pripravljamo tudi podatke za notranje in zunanje uporabnike (Ministrstvo za gospodarstvo RS – Direktorat za energijo, Agencija za energijo RS, Statistični urad RS), skrbimo za pravilno evidentiranje stroškov in prihodkov poslovanja, skrbimo za zavarovanje premoženja ...

Kakšne izkušnje prinašaš s seboj?

Pred prihodom v Elektro Maribor sem nekaj mesecev delal v zasebnem podjetju Matrika, kjer smo vzpostavljali evidenco o plačnikih nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za Mestno občino Maribor.

V času mojega študija sem si delovne izkušnje pridobival kar v nekaj podjetjih (Raiffeisen Krekova banka, AgroRuše ...).

Obvezno prakso pa sem opravljal v Zavarovalnici Maribor d.d.

Kako se počutiš tukaj? Delovno okolje, sodelavci?

Vedno sem si želel delati v velikem podjetju, med katere Elektro Maribor nedvomno sodi. Tukaj si lahko nabereš ogromno količino znanja in izkušenj na finančno ekonomskem področju.

Moram povedati, da so me v vseh službah, s katerimi sem sodeloval, lepo sprejeli. Zahvala gre tudi vsem mojim sodelavcem, od katerih sem se marsikaj naučil.

Kaj pa tvoji hobiji? Kaj počneš v prostem času, kaj te veseli?

Veliko prostega časa namenjam druženju s sinom Renejem, saj je čas, preživet z otro-

Martin Šarman

kom, človekova največja naložba. Rad se ukvarjam tudi z različnimi športi, kot so nogomet, plavanje, kolesarjenje, v zimskem času pa zelo rad smučam po pohorskih strminah.

Kako bi opisal samega sebe?

V zasebnem življenju sem zelo aktiven ozi-

roma dinamičen. Kot sem že opisal, se rad ukvarjam z različnimi športi. Tudi v srednji šoli sem bil dijak športnega razreda II. gimnazije Maribor.

Na življenje skušam vedno gledati pozitivno in se ne obremenjevati z majhnimi stvarmi. Svoja znanja želim še dodatno nadgraditi, zato se z veseljem udeležim kakšnega izobraževalnega tečaja. V prihodnosti pa bi se rad vpisal tudi na magistrski študij ekonomije.

Še kakšno sporočilo sodelavcem v Elektru Maribor?

Ne obremenjujte se zaradi napak, ki jih napravite, vzemite jih kot izkušnjo, iz katere ste nabrali nova znanja ter sposobnosti, da se takšnim napakam v prihodnje izognete.

» Besedilo: Karin Zagomilšek » Fotografija: sodelavci

Pogreša povratni mehanizem, ki bi ga seznanjal z realnimi problemi projektiranega objekta

Robert Zlatolas – projektant

Kakšno delo opravljaš?

Na Elektru Maribor sem se zaposlil neke pred dvema letoma. Od vsega začetka delam na delovnem mestu projektanta v oddelku načrtovanja.

Delo, ki ga opravljam, obsega predvsem pripravo projektne dokumentacije. Projektantsko delo ima, z mojega stališča, dosti svetlih plati in ga tudi z veseljem opravljam. Sicer sem kmalu spoznal, da je za samostojno projektantsko delo potrebnega precej znanja, prepletenega z izkušnjami in doslednostjo.

Kot začetnik sem se tako večkrat primoran zateči po nasvete k bolj izkušenim projektantom. Ena od pozitivnih strani projektantskega dela je nedvomno količina pridobljenega znanja, ki raste z vsakim novim projektom. Je pa tudi neka manj svetla stran projektiranja – zaradi narave dela na žalost večino delovnega časa preživim v pisarni za ekranom. Sicer pa pri svojem delu pogrešam predvsem nekakšen povratni mehanizem, ki bi me bolj seznanjal z realnim dogajanjem in problemi ob izgradnji projektiranega objekta. Menim, da bi tak način precej prispeval k hitremu odraščanju mladih projektantov kot tudi k močnejši projektivi. Sedanj

način dela me sicer spominja na kuharja, ki se uči kuhati po receptih iz kuharskih knjig, mnenj in potreb svojih gostov pa nikoli ne sliši.

Kakšne izkušnje prinašaš s seboj?

Na področju distribucije električne energije prej nisem imel nobenih izkušenj. Bil pa sem eno leto zaposlen v manjšem elektromontažnem podjetju, kjer sem spoznaval predvsem dinamiko delovnih procesov v zasebnih podjetjih.

Kako se počutiš tukaj? Delovno okolje, sodelavci?

Robert Zlatolas

Moram reči, da sem glede na dve leti, preživeti v Elektru Maribor, s svojo zaposlitvijo zelo zadovoljen. Na svojem delovnem mestu se dobro počutim, tudi medsebojni odnosi v podjetju so na visokem nivoju. Dober občutek ti skalijo le občasne nespretnosti poteze ob preoblikovanju podjetja, ki marsikomu krhajo občutek pripadnosti podjetju. Eden takih zadnjih primerov je, po mojem mnenju, nespretna zasnovana sistema letnih ciljev, ki je posledično pripeljala do aktivne sugestije s strani vodilnih pri ocenjevanju letnih ciljev.

Kaj počneš v prostem času, kaj te veseli?

Rad sem v dobri družbi! To pomeni, da sem rad sam, seveda skupaj s svojo ženo in sinkom. Občasno rad spijem tudi kakšno hladno pivo, s kolegi ali pa brez kolegov. Sicer pa nimam rad televizije, politikov in trgovin.

Še kakšno sporočilo sodelavcem v Elektru Maribor?

Predvsem bi se zahvalil vsem sodelavcem v celotni projektivi za vso nesebično strokovno pomoč, ki sem jo v teh dveh letih prejel, in seveda za vso, ki jo, upam, v naslednjem obdobju še bom.

Povabilo na kakav

Borut Kok, Danijel Prelogar in Dejan Strmšnik, monterji

Po obilnem sneženju med vikendom smo se ponovno prebudili v lep, sončen zimski dan. »Danes ne bodo že takoj po sedmi odhiteli na teren,« sem bila prepričana in povabila na kakav tri nove sodelavce. Prijazno so se odzvali Borut Kok, Danijel Prelogar in Dejan Strmšnik.

Takoj na začetku prijetnega klepeta smo ugotovili, da se poznamo le na videz, čeprav se že nekaj časa videvamo. Srečali

smo se tudi ob zaključku poslovnega leta, vendar je to premalo, da bi se bolje spoznali.

Medtem ko se Borutu že pozna bolj resnih sedemindvajset pomladi, Danijel in Dejan prekipavata v zadnjih najstniških letih. Vsi trije so monterji. Z izkušnjami se je pred osmimi meseci pri nas zaposlil le Borut. S počitniško prakso, ki jo je opravljal pri nas, je bil zadovoljen Danijel. »Jaz pa sem v pisarni samo slušalko dvigoval in od prakse nisem nič odnesel,« mi je povedal Dejan. Njegov ded je pred leti delal pri Elektru in on je še najbolj bil tisti, ki mu je prebudil zanimanje za ta poklic. Borut in Danijel sicer nimata vzornika v družini, vendar oba pravita, da ju to delo veseli.

Poprimejo za vsa monterska dela, od vzdrževalnih del do urejanja okolja. Prestašile jih niso poletne nevihte, in tudi snežne ujme jim niso prišle do živega. »Ta vikend je bilo bolj napeto,« mi je zaupal Dejan, vendar so se že navadili na teren-sko delo. Tudi dobri odnosi v skupini pri-

pomorejo, da z zadovoljstvom opravljajo svoje delo.

V skupini delovodje Srečka Donka se trudijo, da z nasveti in praktičnimi prikazi čimprej omogočijo Borutu in Danijelu samostojno delo. »Rad bi povedal, da se zelo dobro počutim v skupini. Z vsemi se zelo dobro razumem in vsi mi pomagajo. Izkoristil bi to priložnost in se zahvalil za dobro sodelovanje Borisu Šefu, Igorju Senekoviču, Borutu Knezu in seveda našemu delovodji Silvestru Skerbineku,« mi je na vprašanje o počutju odgovoril Dejan.

Naši mladi upi so še vsi samski in imajo radi dobro družbo. »Moško ali žensko,« pravi Borut, in nadaljuje: »Sicer pa sem miren človek. V prostem času sem za računalnikom, družim se s kolegi in sodelavci, rekreativno pa se ukvarjam z nogometom.«

Danijel pozimi rad smuča, poleti pa kolesari. Seveda vozi tudi avto in ko sem ga prvič videla za volanom, sem se vprašala: »Kakšna je to mati, ki dovoli takšnemu otroku za volan?« Vendar si lahko le želimo še več takšnih otrok, kakršen je Danijel, ki se radi družijo z dobrimi ljudmi, radi pomagajo pri delu, se zabavajo in poslušajo glasbo.

»Sodelavcem bi sporočil, da naj bodo še naprej tako dobri in prijazni do nas, mlajših. Naj nam pomagajo pri delu in svoje znanje prenašajo na nas, saj se bomo le tako tudi mi marsikaj naučili.«

Zvem, da se je Dejan udeležil zimskih iger, saj je navdušen smučar in tekač. Rezultatov ni bilo pravih, vendar ga potolažim, da je važno sodelovati in ne zmagati. Pa tudi rezultati bodo še prišli, le vztrajati je treba. Rad kolesari in dela z računalnikom. Prosti čas posveča »rock« glasbi in igranju kitare. V pravi družbi se zelo rad razživi in kljub temu, da mu je vedeževalka napovedala zgodnjo poroko, pri devetnajstih še išče tisto »ta pravko«. S ponosom mi pove, da se je rokoval s predsednikom družbe, gospodom Vojskom. Želi pa si, da bi spoznal tudi druge vodilne ljudi, saj če bi katerega srečal, ga ne bi prepoznal.

Delo je klicalo, kakava ni bilo več, Boris je čakal, da bi slikal fante, zato smo se poslovili kot stari znanci, ki se veselijo novega srečanja.

Naši mladci: tisti z bradico je odrasli Kok, najmanjši je Prelogarjev Dani, in tisti z dolgimi lasmi je roker Strmšnik

↳ Besedilo: Karin Zagomilšek ↳ Fotografija: sodelavci

Novi vodja OE Elektro Ptuj

Ceni ljudi, ki se držijo dogovorov in svoje delo opravljajo z optimizmom ter veliko mero kreativnosti

Z začetkom leta 2006 je OE Elektro Ptuj dobila novega vodjo. Prejšnji vodja enote, Jože Antonič, se je upokojil. Na njegovo mesto je stopil Franc Šmigoc. Da bi ga predstavili vsem sodelavcem, smo mu postavili nekaj vprašanj.

Gospod Šmigoc, povejte nam, kdaj ste prišli v Elektro Maribor?

V Elektro Maribor sem prišel leta 1976. Moram pripomniti, da takrat kot diplomant višje tehniške šole nisem imel problemov z iskanjem svoje prve zaposlitve, saj je bilo v tistih časih precejšnje povpraševanje po kadrih tega profila. Med kar nekaj možnostmi sem se odločil za Elektro Maribor.

Kaj ste delali najprej? Kakšna je bila vaša službena pot?

Z delom sem pričel kot projektant v projekti v Mariboru. Tu smo v glavnem izdelovali projektno dokumentacijo za potrebe takratnih TOZD, sedanjih OE. Ker sem projektiral tudi za potrebe Ptuj in se istočasno vozil iz okolice Ptuj v službo v Maribor, smo se v letu 1979 dogovorili, da sem kot projektant z delom nadaljeval v takratni TOZD Elektro Ptuj, v službi investicij.

Opravljal pa sem tudi druga dela na področju investicij, kot je priprava investicijske dokumentacije, priprava tras za izgradnjo daljnovodov in nadzor gradenj na investicijskih objektih. V tem obdobju sem opravil strokovni izpit in ob delu diplomiral na VEKŠ. V letu 1987 sem nastopil delovno mesto vodje službe priprave del. Moram reči, da je bila znotraj takratnih TOZD to dokaj obsežna služba, saj so v njeni sestavi delovale gradbeno-montažne skupine, ki so bile takrat številčno močnejše, avtopark in skladišče. Na tem delovnem mestu sem delal večino od do sedaj opravljene delov-

ne dobe. Šlo je za zelo razgibano delo, to je delo z ljudmi, z zaposlenimi in strankami, ki so ga narekovali posegi oziroma dela na napravah, razporejenih po celotnem območju, za katerega smo zadolženi. Z novo organiziranostjo se precej teh funkcij prenaša na novoustanovljena nadzorništva, ki so pred kratkim pričela delovati. V letu 2001 sem postal pomočnik vodje enote, z uvedbo zadnjih organizacijskih sprememb konec leta 2003 pa vodja vzdrževanja in obratovanja. Januarja leta 2006 pa sem bil imenovan na delovno mesto vodja enote.

Zaupajte nam kak zanimiv dogodek z začetka vaše službene poti.

Teh je bilo kar nekaj. Največ jih je prav gotovo povezanih z dogodki na terenu, ko sem s sodelavci in domačini določal trase daljnovodov. Ko smo trasirali priključni daljnovod na Jelovica v Halozah, je bil eden izmed domačinov še posebej prizadeven. Želel je, da postavimo daljnovodni drog čim bližje njegovi zidnici, vendar smo ga morali razočarati, da s tega droga ne bo mogel imeti priključka, oziroma da bo od postaje potrebno zgraditi še nekaj sto metrov dolg nizkonapetostni vod. Spomnim se tudi, da sva si s sodelavcem Francijem Prelogom utirala pot za traso daljnovoda čez njivo s koruzo. Prestrašeni trgači so naju začeli spraševati, če so na najini njivi. Še danes ne veva, če so oni bili na svoji.

Kakšni so vaši sodelavci na OE Elektro Ptuj? Kaj vam je pri delu oziroma sodelavcih pomembno in česa ne marate?

Prepričan sem, da smo v enoti kolektiv, ki strokovno obvladuje naloge, ki so nam zaupane, in da jih opravljamo kvalitetno, pri čemer pa se zavedam, da je še tudi dovolj prostora za izboljšanje. Pomembno je, da vsak posameznik obvladuje in kvalitetno opravlja naloge na delovnem mestu. Osebnostno cenim ljudi, ki se držijo dogovorov in svoje delo opravljajo z optimizmom ter veliko mero kreativnosti. Nasprotno pa je težje sodelovati z ljudmi, ki kar naprej vidijo ovire in imajo pomisleke za izvedbo nalog.

Franc Šmigoc

Kakšna je vaša vizija delovanja OE Ptuj znotraj Elektra Maribor?

Naša najpomembnejša naloga je kvalitetna in stalna oskrba odjemalcev z električno energijo na celotnem območju, za katerega smo zadolženi, v skladu z zakonodajo in standardi, ki urejajo to področje. Že ta poglobljena, ne pa edina naloga posledično narekuje izvajanje številnih aktivnosti. Tu predvsem izstopa kvalitetno vzdrževanje in posodabljanje naprav v naši elektro distribucijski mreži.

Trenutno je Ptuj v živahni investicijski dejavnosti, gradijo se številni objekti, od katerih izstopata gradnja cest in novega mostu čez Dravo. Te investicije so močno posegle v trase naše 20-kV mreže, tako da jih preurejamo in obenem pripravljamo za vključitev nove razdelilne transformatorske postaje, ki bo zgrajena v naslednjih letih na desnem bregu Drave. Pri tem pa v skladu z razvojnimi načrti in desetletnim planom načrtujemo izgradnjo novih 20-kV izvodov ter povezovalnih vodov, s čimer se bo povečala obratovalna zanesljivost naše 20-kV mreže. V tem letu začnemo z namestitvijo opreme in merilnih naprav, ki bodo omogočale daljinsko odčitavanje vseh odjemalcev na posamezni transformatorski postaji, njihovo število se bo v prihodnosti povečevalo.

Z mesecem marcem smo pričeli z novo organiziranostjo nadzorništev. Tudi ta sprememba narekuje izvedbo številnih aktivnosti, ki jih moramo izvesti čim prej, da bodo doseženi načrtovani učinki uvedenih sprememb.

Dekoracija z vitraži

Predstavitev sodelavca – mojstra vitražev Ferdinanda Stajnika

Ferdinand, med nami znan kot Ferdo, je po poklicu elektromonter. Na enoti SE Elektro Gradnje Ljutomer je zaposlen že 18 let in opravlja delo vzdrževalca orodja. Ferdo že vrsto let svoj prosti čas namenja tudi domači in umetnostni obrti. Ukvarja se namreč z redko umetnostjo, z izdelovanjem vitražev.

Za delo s steklom ga je navdušil stric. Uvedel ga je v delo in ga spremljal ob njegovih prvih oblikovalskih poskusih. Od takrat je izpod Ferdovih spretnih rok nastala že marsikatera mojstrovina.

O zgodovini izdelovanja vitražev

Korenine izdelovanja vitražev segajo k začetkom izdelave stekla, v Egipt, v 2. stoletje pred našim štetjem. Kasneje so Grki in Rimljani izdelovali mozaike iz kamenčkov in pobarvanih keramičnih stekelc. Izkopanine, ki so jih našli v Pompejih in Heraklanah, pričajo, da so vitraže prvič uporabili premožni Rimljani v svojih vilah in palačah v prvem stoletju našega štetja. Takrat so vitraži veljali za hišni prestiž, in ne za način umetniškega izražanja. Za vrsto umetnosti so začeli veljati, ko je Konstantin leta 313 kristjanom dovolil, da svobodno opravljajo obrede in so začeli graditi cerkve po bi-

Mojster pri delu

zantinskem modelu. Mozaična umetnost je cvetela tja do 10. stoletja našega štetja. Najstarejši preživeli primer vitražne slike je Kristusova glava iz 10. stoletja, ki so jo izkopali v Nemčiji. Vitraž, kakršnega poznamo danes, je bil prvič uporabljen za evropske verske podobe okoli 11. stoletja.

Sprva so pri izdelovanju vitražev uporabljali navadno pobarvano steklo. Pozneje so s pomočjo dodajanja kovin in mineralov začeli izdelovati barvno steklo, ki ga poznamo pod imenom »katedralno steklo«. Vitražna okna so v evropskih katedralah uporabljali od 12. stoletja naprej, pravi razcvet pa so doživela ob ponovni oživitvi umetnosti v 14. stoletju ter ob izgradnjah velikih evropskih katedral med leti 1400 in 1700. V tem času se je uporaba svinčenih vitražev z brezbarvnim steklom razširila

Na oknih, vratih ...

tudi na nekatere necerkvene zgradbe. V 18. stoletju so se vitraži razširili na okna evropskih dvorcev. Uporabljali so svetle kraljevske barve, tipične za katedralno

Tehnika izdelave vitražev poteka po naslednjih korakih, ko mojster:

- Na papir v merilu 1:1 nariše načrt.
- Sliko izreže v posamezne elemente. Vsakemu elementu izbere poseben kos stekla, ki ga s pomočjo obrezovanja razreže. Pri tem pazi na barvo, teksturo in zrnatost stekla. Stekla nabavlja v različnih koncih Evrope.
- Steklenim koščkom odstrani ostre robove, lahko pa doda tudi različne efekte.
- Posamezne koščke stekla obda s svinčnim ogradjem (klasična tehnika) ali oblepi z bakreno folijo (tehnika Tiffany). Tako nastane nosilna konstrukcija vitraža.
- S pomočjo načrta kose vitraža sestavi v celoto. To je najtežji del pri izdelovanju, saj lahko vsak počen ali zlomljen element slike v trenutku izniči vse dotedanje delo.
- S pomočjo električnega spajkalnika posamezne kose trdno spoji s kositrom. Ko so vsi kosi spojeni, je pred njim celotna podoba vitraža. Sledi še premaz z oksidantom, ki tvori zaščitno patino, enotno na celotnem izdelku, in delo je končano.
- Posamezni vitraži se lahko vgradijo v večje enote, kot so vrata, predelne stene, ali pa jim doda stojala, urne mehanizme itd., da dobi končni izdelek.

Steklo in svetloba za krasne učinke

Motiv človeka

steklo, vendar je napredek konec 19. in v začetku 20. stoletja prinesel t.i. opalescentno steklo, ki je bilo s celim naborom različnih barv veliko primernejše za rabo v domovih.

Okrog l. 1890 je nastalo gibanje, imenovano Art Nouveau (nova umetnost), ki je seglo v prva leta 20. stoletja. V tem času je Američan Louis Tiffany (1848-1933) začel vitraže veliko uporabljati za necerkvene izdelke, kot so svetilke in okna, razvil pa je tudi tehniko dela z bakreno folijo, pri kateri vsako stekelce ovijemo z bakrenim trakom, s katerim ga nato pritrdimo na sosednje stekelce. V nasprotju z dotedanjo metodo, ki je za spajanje uporabljala svinec, tehnika z bakreno folijo zmanjša težo izdelka, hkrati pa omogoča uporabo manjših stekelc in s tem izdelavo bolj podrobnih podob. Po njem se ta način izdelovanja vitražev imenuje tehnika Tiffany.

Veliki vitraž

Danes so mozaični izdelki iz stekla zelo priljubljeni tudi v vsakdanjem življenju. Uporabljamo jih za stene, stropove, tla, okna in vrata, za dodatke na stopniščih, fontanah in nosilcih. Prisotni so na tako vsakdanjih predmetih, kot so svetilke, vaze, skleda, krožniki, pepelniki in podobno.

Kaj dela in kako delo poteka

Ferdo si je za svoj konjiček uredil poseben atelje, kjer izdeluje vitraže, ki se vgrajujejo v okna, vhodna in notranja vrata, predele stene, lestence, vitrine in nočne svetilke. Izdeluje okrasne in uporabne predmete, kot so: stenske ure, skleda, krožniki, vaze, škatlice za nakit, slike, police, vaški in občinski grbi. Restavriral je tudi že vitraže na sakralnih objektih. Vitraže izdeluje v klasični tehniki in v tehniki Tiffany. Vsak izdelek je unikat, saj za vsakega izdelava poseben načrt.

Tehnologija obdelave stekla je v zadnjih letih zelo napredovala in tudi sam v zadnjem času poleg vitražev ustvarja tudi izdelke iz taljenega stekla, ki jih izdeluje v procesu, imenovanem fuzija ali toplotna obdelava stekla. Tukaj njegova ustvarjalnost še bolj zaživi.

Vitraži niso le dodatek, ki sodi v cerkve, vse bolj se uveljavljajo kot prave umetniške slike, pa tudi kot različni dodatki, naj bodo moderni ali s pridihom klasike. Danes se uporabljajo vitraži za dekoracijo v javnih prostorih, muzejih, barih, restavracijah in seveda domovih ljudi. S posebno čarobno svetlobo, ki jo ustvarjajo prosojne barve vitražev, lahko prostori dosežejo popolnoma novo dimenzijo, ki navdušuje ljudi že stotine let.

Rojstni dan

Marca svoj rojstni dan praznujejo naši sodelavci:

Franc Trop, Franc Horvat, Franc Ožek, Miroslava Drevenšek, Franc Mauko, Marjan Lipej, Franc Šilec, Ivan Benec, Jože Letnik, Jože Pepevnik, Majda Peršak, Stanislav Klemenčič, MIRA Orož, Radomila Muič, Irena Petek, Edvard Kranjc, Drago Geršak, Igor Sever, Božidar Kiš, Izidor Šeneker, Danica Zebec, Jože Ferlič, Jože Bezjak, Elizabeta Kirbiš, Rudolf Ovčar, Darko Muršec, Franc Obrhan, Ciril Bobnjar, Mirko Javnik, Marija Pungračič, Regina Lah, Igor Jaunik, Edi Drevenšek, Božidar Pregl, Drago Ludvik, Miroslav Prešern, Herman Ml. Vidrih, Danilo Polšak, Ivan Mojzer, Igor Žist, Ivo Komljenovič, Ljuboslav Filipič, Jože Mesarič, Miran Horvat, Slavko Barbarič, Milan Svetanič, Negovan Vogrinčič, Marija Recek, Ivan Štern, Darja Jožič-Čoh, Branko Sever, Jožef Peklar, Branko Šket, Andrej Kosmačin, Boštjan Topolovec, Damjan Kralj, Slavko Cunk, Mateja Podlesnik, Borut Švajger, Igor Kajzer, Zoran Zadek, Anton Kolednik, Miroslav Govedič, Davor Draganič, Nataša Kalič, Sandi Šprah, Klavdija Majcen, Darinka Šeruga, Dani Portir, Gregor Vudler, Robert Dušej, Valentina Sabol, Dejan Sinič, Matjaž Vrabič in Simon Osojnik.

Aprila svoj rojstni dan praznujejo naši sodelavci:

Bernard Ferlež, Maksimilijan Pilko, Anton Štampfer, Stanko Gril, Ljubomir Grčar, Vilko Šenet, Zdenko Flis, Jože Tomanič, Vlado Vauhnik, Marjan Zidarič, Milan Guzelj, Andrej Gomivnik, Zdenko Ferk, Vladimir Švajncer, Srečko Fregl, Boris Koren, Stanislav Golčar, Herman Krajnc, Danica Nolde, Janez Jug, Zdenka Franič, Marjeta Urbas, Florijan Vrabič, Mira Jakopič, Leopold Rodošek, Franc Črnc, Vojko Brenc, Darinka Štumberger, Milan Kovač, Vinko Rantaša, Dragica Horvat, Zdenko Tuš, Vojko Šosterič, Zvonko Lipovšek, Jakob Kralj, Feliks Steiner, Boris Nikolič, Brigita Trglavčnik, Zvonko Žnidarič, Zlatko Novak, Dinko Višnič, Vlado Vlaj, Aleksander Bele, Franc Terbuc, Emil Sraka, Tomaž Orešič, Sergej Cvikl, Jožef Vogrin, Marjan Alt, Milan Veršič, Amadeja Vidonja, Boris Čuček, Borut Sorko, Matjaž Jaušovec, Marko Novak, Karmen Puc, Timotej Čelofiga, Simona Vauhnik, Robi Matečko, Mihaela Šnuderl, Primož Činč, Denis Šiško, Vladimir Cvetkovič, Nataša Črnc, Darko Kolarič in Danijel Prelogar.

Čestitamo!

Uprava

» Fotografija: Zvonko Mezga

Uredniški odbor: **Veronika Fermevc - Ban, Marko Bračič, Irena Gajžler, Boštjan Grabar, David Gril, Jana Jurše Škorc, Peter Kaube, Bernardka Kos, Marjan Orešič, Mira Orož, Miro Pečovnik, Franci Prelog, Miroslav Prešern, Milena Rajh, Darinka Renko, Boštjan Rous, Igor Sever, Mihaela Šnuderl, Jurij Tretjak, Karin Zagomilšek** (odgovorna urednica)

Produkcija: **Animata**
Oblikovna zasnova: **Kraft & Werk**
Naklada: **1550 izvodov**
Tisk: **Versana**
Natisnjeno: **april 2006**
Letnik V, številka 18

ELEKTRO MARIBOR d.d.